

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

15. september 2008

Eksp.nr. 569054
/taf-dep

Samlet aktuelt notat vedr. rådsmøde (konkurrenceevne) den 25.-26. september 2008

1. Europæisk strategi for europæisk ejendomsret.....	2
2. Bedre regulering	10
3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om sikkerhedskrav til legetøj (revision af legetøjsdirektivet)	16
KOM(2008) 9.	16
4. Kommissionens handlingsplan for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og bæredygtig industripolitik.....	37
5. Forslag til Rådets forordning om en fællesskabsordning for kontrol med udførslen af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse, KOM(2006) 829 endelig af 18. december 2006.....	55
6. Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation, KOM (2008) 133	61

1. Europæisk strategi for europæisk ejendomsret

Resumé

Det franske formandskab forventes primo september at fremlægge et udkast til rådsresolutioner om forfalskning og piratkopiering med henblik på vedtagelse på rådsmøde (konkurrenceevne) den 25.- 26. september 2008. Udkastet til rådsresolutioner forventes at tage afsæt i Kommissionens meddelelse af 16. juli 2008 om en europæisk strategi for industriel ejendomsret KOM(2008) 465.

Formandskabet har i august udsendt sit første udkast til rådsresolutioner med fokus på at skabe fora for bedre overvågning af indførslen af piratkopier eller forfalskninger samt forbedret samarbejde for at forhindre dette. Endvidere fokuseres der på at skabe bevidsthed i befolkningen omkring problematikken. Endelig er der forslag til tiltag omkring bedre håndhævelse af intellektuelle rettigheder.

1. Baggrund og indhold

1.1 Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 16. juli 2008 sin meddelelse vedr. en strategi for industriel ejendomsret i Europa, KOM(2008) 465 (IPR-strategien).

IPR-strategien er en overbygning til allerede eksisterende tiltag, herunder Kommissionens Patentmeddelelse. Formålet med strategien er at få udviklet en horisontal og integreret strategi på tværs af spektret af IP-rettigheder. Der foretages således en analyse af eksisterende initiativer med det formål at foreslå initiativer, der kan medvirke til at skabe et samlet, optimalt fungerende system til at imødegå de udfordringer, Europa står over for på området i de kommende år.

Strategien lægger vægt på, at systemet skal være af høj kvalitet, økonomisk overkommeligt, konsistent samt afbalanceret.

Meddelelsen omfatter alene industrielle ejendomsrettigheder og beskæftiger sig derfor i udgangspunktet ikke med den ophavsretlige beskyttelse af litterære og kunstneriske værker. En undtagelse er dog afsnittet om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, hvori den ophavsretlige beskyttelse også indgår. Industrielle ejendomsrettigheder benævnes sammen med ophavsrettigheder ofte intellektuelle ejendomsrettigheder eller IP-rettigheder (IPR).

Kommissionens vision med meddelelsen er, at implementeringen af strategien vil øge virksomhedernes, herunder små og mellemstore virksomheders og offentlige forskningsinstitutioners, muligheder for at beskytte, udnytte og håndhæve deres industrielle ejendomsrettigheder.

Det franske formandskabs udkast til rådsresolutioner forventes at tage afsæt i de dele af Kommissionens meddelelse, der omhandler forfalskning og piratkopiering og bekæmpelse heraf. Rådsresolutionerne fokuserer på at skabe fora for bedre overvågning af indførslen af piratkopier eller forfalskninger samt forbedret samarbejde for at forhindre dette. Endvidere fokuseres der på at skabe bevidsthed i befolkningen omkring problematikken. Endelig er der forslag til tiltag omkring bedre håndhævelse af IP-rettighederne. Rådsresolutionerne skal betragtes som et tidligt indspil fra Rådet, der skal indgå i prioriteringen af implementeringen af de initiativer, meddelelsen lægger op til.

1.2 Indhold

I det følgende gennemgås de områder i Kommissionens meddelelser, der relaterer sig til bekæmpelsen af piratkopiering og forfalskning samt håndhævelsen af immaterielle rettigheder. Hvor det er relevant, er danske tiltag på de enkelte områder medtaget.

Kommissionens meddelelser adresserer en række af de udfordringer, som brugerne af industrielle ejendomsrettigheder imødeser nu og i fremtiden i relation til håndhævelse af deres IP-rettigheder.

Kommissionen iværksatte i 2007 en undersøgelse blandt erhvervsledere, som pegede på den tiltagende vigtighed af IP-rettigheder i fremtiden.

Kommissionen anfører i meddelelsen, at det er afgørende for Europas evne til at imødegå udfordringerne i den globale vidensbaserede økonomi, at det IP-retlige system fortsat virker som en katalysator for innovation og samtidig bidrager til Lissabon-strategien, herunder ved en sikring af systemets tilgængelighed for små og mellemstore virksomheder og offentlige forskningsinstitutioner. Et gennemskueligt system for IP-rettigheder er desuden forudsætningen for, at den femte frihed i det indre marked, den frie bevægelighed af viden, kan fungere optimalt.

Håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder – bekæmpelse af piratkopiering og forfalskning

Beskyttelsen af innovationer må følges op af effektive mekanismer for håndhævelse. Kommissionen peger i sin meddelelse på, at piratkopiering og forfalskning nu har nået et alarmerende niveau og har synlig effekt på innovation, økonomisk vækst og skabelse af arbejdspladser i EU. Samtidig udgør piratkopiering og forfalskning en sundheds- og sikkerhedsrisiko for de europæiske borgere. Der er derfor et akut behov for at intensivere tiltagene til bekæmpelse af piratkopiering og forfalskning, både indenfor EU og i tredjelande for at beskytte europæiske virksomheder og deres investeringer.

Kommissionen foreslår i meddelelsen en række tiltag til styrkelse af bekæmpelse af piratkopiering og forfalskning indenfor EU.

Medlemsstaternes deltagelse i bekæmpelsen af piratkopiering og forfalskning

Kommissionen opfordrer i sin meddelelse medlemsstaterne til at støtte virksomheders, herunder små og mellemstore virksomheders, muligheder for at håndhæve deres industrielle ejendomsrettigheder.

Kommissionen vil med dette formål for øje bl.a. sikre, at retshåndhævelsesdirektivet (Direktiv 2004/48/EF), som er hjørnестenen i EU's bekæmpelse af piratkopiering og forfalskning, implementeres og anvendes effektivt i samtlige medlemsstater. Danmark implementerede retshåndhævelsesdirektivet i dansk ret ved lov om ændring af patentloven, ophavsretsloven med flere love, lov nr. 1430 af 21. december 2005.

Kommissionen peger desuden på, at medlemsstaterne bør etablere effektive kriminelle sanktioner. Dette stemmer overens med anbefalingerne i Rapport fra arbejdsgruppen om en styrket indsats mod piratkopiering, marts 2008, idet der her peges på at bestemmelserne om strafferammer, ansvarsgrundlag og påtale i de enkelte IP-retlige love bør skærpes. Endvidere lægges der op til, at myndighedsbeføjelserne udvides.

Endelig opfordres medlemsstaterne til at sikre, at de relevante myndigheder, der skal medvirke til håndhævelsen af IP-rettigheder har tilstrækkelig information og ressourcer til at samarbejde med rettighedshaverne.

Toldmyndighedernes bekæmpelse af piratkopiering og forfalskning

Toldmyndighederne har en central rolle i bekæmpelsen af piratkopiering og forfalskning. Antallet af sager hos toldmyndighederne, som vedrører piratkopierede og forfalskede produkter, var i 2007 steget til mere end 43.000 sager.

På toldområdet peger Kommissionen i meddelelsen på, at det er essentielt for en effektiv beslaglæggelse af piratkopierede og forfalskede varer, at toldmyndigheder og ejere af IP-rettigheder samarbejder og udveksler data, som giver toldmyndighederne mulighed for effektivt at ramme mistænkelige transporter.

Kommissionen vil derfor bl.a. sikre en bedre udnyttelse af de eksisterende værktøjer til udveksling af information mellem rettighedshavere og toldmyndigheder med det formål at bekæmpe indsmugling af forfalskede varer. Desuden vil Kommissionen udvikle en handlingsplan for de europæiske toldmyndigheders bekæmpelse af piratkopiering og forfalskning.

De nævnte initiativer er i overensstemmelse med anbefalingerne i Rapport fra arbejdsgruppen om en styrket indsats mod piratkopiering, marts 2008, nemlig at der bør ske en styrkelse af håndhævelsen af den eksisterende lovgivning, og at der på EU-niveau bør ske en homogen toldindsats ved EU's grænser gennem forpligtende foranstaltninger for medlemsstaterne.

Kommissionen peger desuden på, at de europæiske toldmyndigheders tiltag alene er en del af løsningen, og at det er essentielt, at produktionen og distribueringen af piratkopierede og forfalskede produkter standses. Kommissionen samarbejder derfor med Kina om udarbejdelsen af en fælles handlingsplan på området.

Endelig påpeger Kommissionen, at indførelsen af et EF-patent, der indebærer beskyttelse af opfindelser i alle medlemsstater, ville gøre kampen mod piratkopiering og forfalskning af europæiske virksomheders opfindelser lettere. Danmark deltager aktivt i forhandlingerne om indførelse af et EF-patent.

Supplerende udenretlige tiltag

Kommissionen peger på en række øvrige tiltag inden for området, hvoraf en række af disse stemmer overens med anbefalingerne i Rapport fra arbejdsgruppen om en styrket indsats mod piratkopiering, marts 2008.

Kommissionen peger på, at effektiv håndhævelse af IP-rettigheider kræver forbedrede netværk mellem Kommissionen og EU-medlemsstaterne, mellem de nationale myndigheder i de enkelte medlemsstater og mellem den offentlige og private sektor. Kommissionen peger også på, at en højere grad af bevidstgørelse af forbrugerne omkring de skader, som piratkopiering og forfalskning forårsager, er nødvendig. En offentlig nul-tolerance over for overtrædelse af IP-rettigheider er nødvendig for at understøtte indehaveres, herunder små og mellemstore virksomheders, håndhævelse af deres IP-rettigheider.

Kommissionen vil bl.a. undersøge, hvordan indsamlingen af information kan forbedres til gavn for tiltagene mod piratkopiering og forfalskning. Det anbefales således, at man fra dansk side tager initiativ til at opprioritere, at der i de enkelte medlemsstater etableres nationale databaser med registerdata med henblik på at gøre EU-medlemsstaterne i stand til på sigt at udveksle disse data.

Endelig vil Kommissionen undersøge, hvorvidt der på EU-niveau er tilslutning til at indgå en aftale med industrien med henblik på at slå ned på illegal downloading i større stil af ophavsretligt beskyttet materiale. Arbejdsgruppen til en styrket indsats mod piratkopiering anbefaler i sin rapport, at de tekniske løsninger til at lukke hjemmesider og fildelingssystemer identificeres

Den eksterne dimension

I forhold til den eksterne dimension uden for EU peger Kommissionen på, at uretmæssig tilegnelse af IP-rettigheider er kilden til voksende bekymring, og at håndhævelsen af IP-rettigheider bør undersøges i en række udvalgte lande uden for EU. Herudover vil Kommissionen arbejde for at

styrke aktiviteterne i forbindelse med håndhævelse uden for EU gennem dialog.

Ifølge Kommissionen bør der indføres bestemmelser om håndhævelse af IP-rettigheder i de frihandelsaftaler, som Kommissionen indgår på vegne af EU. Desuden peger Kommissionen på, at der bør arbejdes frem imod en multilateral aftale til bekæmpelse af forfalskning, Anti-Counterfeiting Trade Agreement, ACTA.

Kommissionens anbefalinger stemmer overens med anbefalingerne i Rapport fra arbejdsgruppen om en styrket indsats mod piratkopiering. I rapporten anbefales det, at der indføres effektive håndhævelsesforanstaltninger som et centralt element i forbindelse med EU's indgåelse af frihandelsaftaler. Desuden anbefales det, at EU's deltagelse i forhandlingerne om etablering af et sæt gyldne standarder for håndhævelse af IP-rettigheder i ACTA prioriteres højt. Forhandlingerne om ACTA og de igangværende bilaterale forhandlinger om frihandelsaftaler følges således fra dansk side tæt.

Med afsæt i Kommissionens meddelelse har det franske formandskab udarbejdet et før-udkast til rådsresolutioner, som alene fokuserer på piratkopiering og forfalskning. I udkastet til rådsresolutioner foreslås, at Kommissionen:

- Etablerer et europæisk observatorium omkring piratkopiering og forfalskning
- Bør sikre en spredning af information til alle aktører inden for bekæmpelsen af piratkopiering og forfalskning, især via Internettet
- Bør udvikle aktioner til bevidstgørelse og videreformidle disse tæt på aktørerne både på Internettet og til forbrugerne, især gennem indstiftelse af Europæisk dag om farerne omkring piratkopiering og forfalskning samt gennem at udvikle operationsguider

Endvidere er der i udkastet til rådsresolutioner foreslået, at Kommissionen og medlemslandene alt efter deres kompetencer bør:

- Udvikle et netværk til hurtig udveksling af informationer omkring forfalskede varer og tjenesteydelser, især gennem en styrkelse af det administrative samarbejde og gennem udvikling af moderne informationsværktøjer
- Styrke koordineringen mellem implicerede institutioner, især gennem udveksling af "best practice"
- Studere nyttevirkningen af de nuværende juridiske rammer for kampen mod piratkopier og forfalskning
- Komme med forslag til standarder for bekæmpelsen af piratkopiering og forfalskning, især vedrørende køb på Internettet samt promovering af samarbejdet mellem professionelle
- Skabe respekt omkring håndhævelse af IP-rettighederne både bilateralt og internationalt

- Udarbejde et katalog over egnede tiltag til effektiv bekæmpelse af piratkopiering og forfalskning.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets holdning foreligger endnu ikke.

3. Nærhedsprincippet

Meddelelsen indeholder ikke i sig selv forslag til retsakter, og der er derfor ikke konkret anledning til at vurdere dette i forhold til nærhedsprincippet.

Formålet med Kommissionens meddelelse er at dæmme op for piratkopiering og forfalskning af IP-rettigheder. Det vurderes ikke, at der kan dæmme op for piratkopiering og forfalskning alene gennem nationale eller lokale tiltag. Det vurderes derfor, at Kommissionens meddelelse er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Den gældende lovgivning om patenter findes i lovbekendtgørelse nr. 1136 af 16. november 2004 som ændret ved lov nr. 451 af 10. juni 2003, lov nr. 1430 af 21. december 2005, lov nr. 538 af 8. juni 2006, lov nr. 546 af 8. juni 2006 og lov nr. 399 af 30. april 2007. Herudover findes bekendtgørelse nr. 299 af 28. april 2008 om patenter og supplerende beskyttelsescertifikater.

Den gældende lovgivning om varemærker findes i lovbekendtgørelse nr. 782 af 30. august 2001 som ændret ved lov nr. 451 af 10. juni 2003, lov nr. 1430 af 21. december 2005 og lov nr. 538 af 8. juni 2006. Den gældende lovgivning om fællesmærker findes i lov nr. 342 af 6. juni 1991. Herudover findes bekendtgørelse nr. 364 af 21. maj 2008.

Den gældende lovgivning om designrettigheder findes i lov nr. 1259 af 20. december 2000 som ændret ved lov nr. 451 af 10. juni 2003, lov nr. 1430 af 21. december 2005 og lov nr. 538 af 8. juni 2006. Desuden findes bekendtgørelse nr. 819 af 18. september 2001.

Den gældende lovgivning om brugsmodeller findes i lov nr. 1431 af 21. december 2005 som ændret ved lov nr. 538 af 8. juni 2006. Desuden findes bekendtgørelse nr. 1605 af 8. december 2006.

Den gældende lov om ophavsrettigheder findes i lovbekendtgørelse nr. 587 af 20. juni 2008. Desuden findes bekendtgørelse nr. 965 af 12. december 1995, bekendtgørelse nr. 763 af 2. oktober 1997, bekendtgørelse nr. 25 af 14. januar 2004 og bekendtgørelse nr. 731 af 27. juni 2006.

5. Høring

Kommissionens meddelelse om en europæisk strategi for industrielle ejendomsrettigheder har været sendt i høring med frist til svar den 15. august 2008 hos en række virksomheder og organisationer, herunder:

92-Gruppen, Activinova, Advokatrådet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Bech-Bruun Advokatfirma, Brancheforeningen for Farmaceutiske Industrivirksomheder i Danmark, Bioteknologisk Institut, Budde, Schou & Ostfeld A/S, Carlsberg A/S, Chas. Hude A/S, Chr. Hansen A/S, Coop Danmark A/S, Dansk Erhverv, Dansk Opfinderforening (DaFFO), DAKO A/S, Danfoss A/S, Danisco A/S, Danmarks Fødevare Forskning, Danmarks Jordbrugsforskning, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Design Center, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister, Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri v/adv. Sture Rygaard, Dansk Industri, Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, De Danske Patentagenters Forening, Dumex-Alpha A/S, Durascan Medical Products A/S, Elektronikindustrien, Emballage- og Transportinstitutet, Emballage-industrien, F.L. Smidth & Co. A/S, Ferring A/S, Ferrosan A/S, FødevareIndustrien, Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse, GN Danavox A/S, H. Lundbeck A/S, Haldor Topsøe A/S, Håndværksrådet, Hans Harding ApS, Hexal A/S, Højberg ApS, HTS-A Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, HTSI Erhvervsorganisationen, Ingeniørforeningen i Danmark, Internationalt Patentbureau A/S, Johan Schlüter advokatfirma, Københavns Universitet v/Professor, dr.jur. Jens Schousboe og Morten Rosenmeier, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Landbrugsrådet, Landsforeningen til fremme af opfinders rettigheder, Larsen & Birkeholm A/S, LEGO Holding A/S, LEGO Juris A/S, LIF Lægemiddelindustriforeningen, LEO-Pharma A/S, LK A/S, Man B&W Diesel A/S, NeuroSearch A/S, NIRO A/S, NKT Research & Innovation A/S, Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S, Nycomed A/S, Opfinderforeningen.dk, Oticon A/S, Patentagentforeningen, Patentgruppen ApS, Patrade A/S, Plastindustrien i Danmark, Plesner advokatfirma, Plougmann & Vingtoft A/S, Pressalit A/S, Radiometer Medical A/S, Realkredigforeningen, Rockwool International A/S, Roskilde Universitet-center, Sandel, Løje & Wallberg, SJP Consult, Smithkline Beecham Consumer Health Care, Statens Serum Institut, Syddansk Universitet, Sø- og Handelsretten, Statens Seruminstitut, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Unomedical A/S, VELUX Danmark A/S, Zacco Danmark A/S, Århus Universitet v/ Palle Bo Madsen.

Sagen har været forelagt for specialudvalget for konkurrenceevne og vækst ved skriftlig høring den 25. juli 2008. Høringsparterne har især lagt vægt på, at strategierne bidrager positivt til at imødegå de store udfordringer som alle europæiske lande står over for på IPR-området.

De hørte parter støtter bredt op om initiativerne for at få en samlet IPR strategi for EU og ser frem til at følge forhandlingerne om strategien og dens implementering. Det anses især gavnligt for SMV'erne.

Følgende punkter er særligt fremhævede som positive initiativer og afgørende for, at brugen af intellektuelle rettigheder skal blive mere udbredt:

- At der udvikles en handlingsplan til at komme den stigende piratkopiering og forfalskning til livs
- At omkostningerne for både opnåelse og håndhævelse af rettigheder sættes ned
- At der indføres et EF-patent og en patentforsikring for hele EU
- At kvaliteten omkring udstedelsen af rettighederne er høj

6. Andre landes holdninger

Der har endnu ikke været afholdt møder omkring meddelelsen, hvorfor andre landes holdninger ikke kendes. Der er planlagt to arbejdsgruppemøder omkring meddelelsen og udkastet til rådsresolutioner. Disse afholdes 3. og 11. september 2008.

7. Foreløbig dansk holdning

Danmark er generelt positiv over for indholdet i Kommissionens meddelelse, og fra dansk side støtter man Kommissionens bestræbelser på at bekæmpe piratkopiering og forfalskning, som forventes at komplementere den danske indsats på området.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens meddelelse har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Meddelelsen har heller ikke ført til konkrete initiativer, hvorfor det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at vurdere hverken de lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Hele formålet med meddelelsen er, at den udmundes i konkrete strategier og initiativer, som må forventes at forbedre den generelle samfundsøkonomi i Europa og i Danmark.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Kommissionens meddelelse har i sig selv ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Bedre regulering

Resumé

Bedre regulering er på dagordenen på Konkurrenceevnerådsmødet den 26. september 2008 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner. Rådskonklusionerne forventes at indeholde Rådets holdning til og status på konsekvensvurderinger, reduktion af administrative byrder og regelforenklingsindsatsen samt adgang til lovgivningen. Sagen medfører ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

1. Baggrund og indhold

I marts 2000 pålagde Det Europæiske Råd (DER) Kommissionen, Rådet og medlemsstaterne at udarbejde en fælles EU-strategi for bedre regulering. Strategien skal ses i sammenhæng med Lissabon-strategien, hvis formål er at øge vækst og beskæftigelse i EU. I 2002 offentliggjorde Kommissionen en handlingsplan for bedre regulering, og som led i gennemførelsen heraf vedtog Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet i 2003 en interinstitutionel aftale om bedre regulering.

På ECOFIN i oktober 2004 blev det besluttet, at der skulle udvikles en fælles metode til at måle de administrative byrder i EU. På dansk foranledning blev det endvidere besluttet, at det skal overvejes at fastsætte kvantitative mål for reduktion af de administrative byrder.

Kommissionen iværksatte i april 2005 en række pilotprojekter med henblik på at teste anvendeligheden af en fælles målemetode. Den 20. oktober 2005 udsendte Kommissionen en meddelelse om en fælles metode (baseret på den såkaldte Standard Cost Model) til måling af de administrative byrder i EU.

Det Europæiske Råd (DER) hilste i december 2005 arbejdet med bedre regulering velkommen, og på DER i marts 2006 opfordrede Rådet atter Kommissionen til at anvende den fælles metode til måling af administrative byrder og til at undersøge mulighederne for fastsættelse af kvantitative mål for reduktionen af de administrative byrder i specifikke sektorer. Kommissionen blev endelig opfordret til at aflægge rapport til Rådet om fremskridt inden udgangen af 2006.

Kommissionen udsendte i november 2006 en meddelelse om strategisk gennemgang af initiativet om bedre regulering samt to arbejdspapirer om henholdsvis administrative byrder og regelforenklings. Her foreslog Kommissionen blandt andet en fælles målemetode til at opgøre de administrative byrder, et reduktionsmål på 25 pct. for administrative byrder i EU og etableringen af en særlig enhed til at kvalitetssikre Kommissionens konsekvensvurderinger. Endelig indstillede Kommissionen, at DER på forårstopmødet i 2007 tilsluttede sig en liste over 13 prioriterede indsatsområder samt en liste over såkaldte ”fast track” forenklingsforslag dvs. forenklingsforslag, der med relativt simple tiltag vil kunne reducere

virksomhedernes administrative byrder inden for en kort tidshorisont. Begge lister indgik i det handlingsprogram, som Kommissionen vedtog den 24. januar 2007.

Det Europæiske Råd (DER) hilste på forårstopmødet i marts 2007 Kommissionens handlingsprogram velkommen og tilsluttede sig målsætningen om at reducere de administrative byrder, der stammer fra EU-regulering med 25 pct. inden 2012. Samtidig opfordrede DER medlemslandene til at fastsætte tilsvarende ambitiøse mål på nationalt niveau. DER tilsluttede sig desuden målingerne af de administrative byrder inden for de udvalgte prioritetsområder samt indsatsen over for ”fast track” forenklingsforslagene.

Den 30. januar 2008 vedtog Kommissionen sin meddelelse ” Anden strategisk gennemgang af programmet for bedre lovgivning i Den Europæiske Union”, KOM (2008) 32. Sammen med meddelelsen vedtog Kommissionen to arbejdsrapporter, som redegør mere detaljeret for fremskridt med henholdsvis forenklingen af lovgivningen og med implementeringen af handlingsprogrammet for bedre regulering. Den strategiske meddelelse indeholder en overordnet status for det hidtidige arbejde med bedre regulering (forenkling af lovgivning, handlingsprogrammet og konsekvensvurderinger) samt fremhæver, hvor der er behov for yderligere indsats. Meddelelsen skal ses som bidrag til Det Europæiske Råds drøftelse af indsatsen.

I meddelelsen står der bl.a., at Kommissionen nu er i gang med at måle de administrative byrder, som opfølgning på handlingsprogrammet og 25 pct. målsætningen sat i 2007. 12 medlemslande har også sat nationale mål. Kommissionen begyndte målingerne i 2007 på de 13 prioriterede områder. De administrative byrder inden for disse områder forventes at udgøre ca. 80 pct. af alle byrderne i EU-lovgivningen. Målingerne ventes afsluttet ultimo 2008. Forslag til forenkling på baggrund heraf forventes klar umiddelbart efter.

Meddelelsen beskriver også ændringerne af Kommissionens konsekvensvurderingssystem. Kommissionen vil gennemføre ændringerne på baggrund af en større evaluering af konsekvensvurderingssystemet. Blandt andet udvides anvendelsesområdet for konsekvensvurderingerne, mens omfanget af de enkelte konsekvensvurderinger tilpasses forslagernes væsentlighed. Fremover vil kriteriet for, hvilke initiativer der skal ledsages af en konsekvensvurdering bero på, om forslaget har potentielle væsentlige konsekvenser. Som noget helt nyt kan der som følge af denne nye fremgangsmåde også udarbejdes konsekvensvurderinger på komitologisager. Omvendt betyder denne fremgangsmåde også, at der for initiativer med forventet begrænsede konsekvenser ikke udarbejdes konsekvensvurderinger.

Kommissionen opfordrer endvidere til, at konsekvensvurderinger i højere grad indgår i lovgivningsprocessen i EU ved, at Rådet og Parlamentet an-

vender Kommissionens konsekvensvurderinger som udgangspunkt for konsekvensvurderinger af betydelige ændringsforslag.

Kommissionen udsendte den 10. marts 2008 en ny liste med 11 ”fast track” forenklingsforslag. Forslagene omhandler bl.a. selskabsret, handel med lægemidler, indføring af it- og kommunikationsudstyr samt statistik. Forslagene vil blive behandlet på almindelig vis i den danske EU-beslutningsprocedure.

På Rådsmødet forventes Formandskabet at fremlægge udkast til råds-konklusioner. Her forventes beskrevet, at bedre regulering forstås som hovedkilden til at sikre kvaliteten af EU-lovgivningen, at bedre regulering ikke skal forstås som deregulering. I konklusionerne forventes det ligeledes anerkendt, at regelforenkling fører til mærkbare forbedringer for borgere og virksomheder, og at substantielle ændringer i forslag, som følge af diskussioner i Rådet, bør lede til en konsekvensvurdering af Rådets forslag. Derudover beskrives et ønske om at lette adgangen til lovgivning for borgere og virksomheder bl.a. ved at forbedre EU's elektroniske retsinformationssystem Eurlex.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres om råds-konklusionerne.

3. Nærhedsprincippet

Omkring 40 pct. af danske virksomheders administrative byrder kan relateres til EU og den nationale implementering af EU-lovgivning, herunder f.eks. i forbindelse med implementeringen af det indre marked. Regeringens mål om at reducere byrderne med op til 25 pct. i 2010 gør det relevant både at fokusere på byrder som følge af danske love og regler og byrder afledt af EU-regulering. Regeringen finder, at sagen er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Råds-konklusionerne medfører ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

5. Høring

Råds-konklusionerne har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrence og vækst d. 11. juli 2008.

Dansk Erhverv (DE) finder, at det er positivt, at Rådet fastholder fokus på bedre regulering i EU, men er uforstående overfor, at konklusionerne også omhandler emner som mere synlighed og tilgængelighed til lovgivning. I det omfang man dog forholder sig til synlighed og tilgængelighed, efterspørger DE, at man fokuserer på at opstille konkrete mål, data og deadlines for arbejdet.

DE havde gerne set, at regelforenkling på det selskabsretlige område inddrages i konklusionerne, for at opretholde momentum. Også arbejdet og konkrete resultater fra den nedsatte 'High Level Group on Administrative Burdens' (Stoiber-gruppen) kunne indgå mere tydeligt i de foreløbige rådskonklusioner. DE foreslår, at de kommende resultater af den offentlige høring vedr. retningslinier for konsekvensvurderinger i EU inddrages i konklusionerne. DE finder det dog positivt, at det i udkastet nævnes, at rådet skal konsekvensvurdere substantielle ændringer følgende af dets forhandlinger. DE finder det også positivt at fast-track procedurerne fremdrages som succesfulde eksempler på regelforenkling, og at det er vigtigt at gennemførelsen af endnu ikke vedtagne fast-track initiativer prioriteres.

I forhold til den interinstitutionelle aftale fra 2003 om bedre lovgivning bemærker Dansk Erhverv, at konklusionerne bør inddrage korrelationstabellerne, som medlemslande opfordres til at bruge ved implementeringen af EU-lovgivning. En sådan synlig implementering vil være fordelagtig for arbejdet med at skabe de bedste rammevilkår for europæiske virksomheder.

Dansk Industri (DI) hilser særligt den kvantitative målsætning om at reducere de administrative byrder med 25 pct. i 2012 velkommen. DI opfordrer Rådet og Kommissionen til at gøre konsekvensvurderingerne tilgængelige tidligere og ikke først ved lovforslagets vedtagelse. Dette vil ifølge DI sikre en mere gennemsænkkelig og åben proces, hvor de berørte parter kan tages med på råd.

DI er skuffede over EU-institutionernes mangel på vilje, når det kommer til implementering af dagsordenen om bedre regulering. Kun 16 forslag er vedtaget af Rådet og Parlamentet i det rullende regelforenklingsprogram siden 2002. DI påpeger samtidigt, at kun fem af de oprindelige ti "fast track" forslag fra januar 2007 er vedtaget, hvilket ifølge DI ikke kan have været ambitionen med denne procedure. DI mener derfor, at der er et behov for at Rådet går foran og får etableret en procedure, som gør det muligt at få så vel "fast track" som de mere omfattende forslag gennemført i de beslutningsdygtige organer.

Forbrugerrådet hilser det velkommen, at man anerkender, at strategien for bedre regulering ikke betyder deregulering. Det er Forbrugerrådets hovedsynspunkt, at bedre regulering ikke må bruges som et skalkeskjul for at fjerne forbrugerbeskyttende regler. Det er Forbrugerrådets krav, at lovgivningen bør være forståelig, rimeligt let at gå til, og at den skal kunne håndhæves. Dette hænger også sammen med, at der bør foretages grundige konsekvensanalyser forud for lovgivning. Forbrugerrådet mener, at såvel modernisering som forenkling bør sker med behørigt hensyn til alle interessenter og formålet med reglerne.

Forbrugerrådet minder om, at Danmark tidligere har udtalt, at "bedre regulering skal ske ud fra en balanceret og integreret tilgang, der ikke sænker miljøbeskyttelsesniveauet, forbrugerbeskyttelsen eller sundhedsstandarder. Danmark ser endvidere bedre regulering som en mulighed for også at kunne forbedre beskyttelsesniveauet". Forbrugerrådet finder derfor, at det vil være meget nyttigt, såfremt en formulering som denne vil finde plads i rådskonklusionerne. Forbrugerrådet peger ligeledes på, at der ikke tænkes på de byrder, som forbrugerne stilles over for, fx i forbindelse med oprindelseslandsprincippet, hvorefter det er afsenderlandets lovgivning, som forbrugere ikke kender, der finder anvendelse.

Forbrugerrådet mener, at indholdet af konklusionerne vedr. bedre tilgang til europæisk lovgivning er noget uklart. Forbrugerrådet mener, at hverken dansk eller EU-lovgivning er særligt forståelig for almindelige forbrugere, og at Lovtidende næppe vil blive borgernes yndlingslæsning.

6. Andre landes holdninger

Der er generel enighed i Rådet om arbejdet med bedre regulering i EU og der forventes ikke nævneværdige uoverensstemmelser under drøftelsen af rådskonklusionerne.

7. Foreløbig dansk holdning

Danmark støtter aktivt arbejdet med bedre regulering i EU, og **forventer at støtte rådskonklusionerne**. Arbejdet med bedre regulering i EU ligger i naturlig forlængelse af indsatsen for regelforenkling og administrative lettelser i Danmark.

Danmark støtter, at bedre regulering sker ud fra en balanceret og integreret tilgang, som ikke sænker miljøbeskyttelsesniveauet, forbrugerbeskyttelsen eller sundhedsstandarder. Danmark ser endvidere bedre regulering som en mulighed for også at kunne forbedre beskyttelsesniveauet.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne ventes ikke at få direkte lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark. Gennemførelsen af konkrete regelforenklinger i EU kan medføre både lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser for Danmark, men konsekvenserne skal vurderes fra sag til sag.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne medfører ingen direkte samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark. Bedre regulering og derigennem omkostningseffektive løsninger vil have positive konsekvenser. Administrative lettelser for virksomheder vil have positive samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Rådskonklusionerne medfører ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Bedre regulering har siden 2001 været forelagt Folketingets Europaudvalg flere gange bl.a. forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 4. december 2006 til orientering, forud for rådsmødet (ECOFIN) den 30. januar 2007 til orientering, forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 19. februar 2007 til orientering, forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 21. maj 2007 til orientering, forud for rådsmødet (ECOFIN) den 9. oktober 2007 til orientering samt forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22.- 23. november 2007.

Endelig har Kommissionens handlingsprogram været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2007 i forbindelse med ECOFINs behandling af Kommissionens handlingsprogram den 30. januar 2007 til orientering.

Kommissionens strategiske meddelelse har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (ECOFIN) den 12. februar 2008 **samt til orientering forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 23. maj 2008.**

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til **orientering.**

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om sikkerhedskrav til legetøj (revision af legetøjsdirektivet) KOM(2008) 9.

Der er tale om et revideret notat i forhold til grundnotatet.

Resumé

Kommissionen har 25. januar 2008 fremsat et direktivforslag for legetøj. Forslagets formål er at højne sikkerheden for legetøj og samtidig garantere funktionen af det indre marked ved at fastsætte harmoniserede sikkerhedskrav.

Hvis direktivforslaget bliver vedtaget, vil det erstatte det nuværende legetøjsdirektiv (Rådets direktiv af 3. maj 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om sikkerhedskrav til legetøj (88/378/EØF)), som er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 1116 af 12/12/2003 om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler.

1. Baggrund og indhold

Europa Kommissionen forelagde 25. januar 2008 forslag om revision af legetøjsdirektivet (KOM(2008) 9) for Europa-Parlamentet og Rådet.

Det eksisterende legetøjsdirektiv giver et godt beskyttelsesniveau for europæiske børn. Dog har ny viden om især kemiske stoffer gjort det muligt at skærpe kravene til legetøj, således at beskyttelsesniveauet kan gøres endnu bedre. Forslaget indeholder helt nye kemikrav, nye krav til legetøj i fødevarer, en skærpelse af medlemslandenes markedstilsynsforpligtelser og generelt øgede sikkerhedskrav, hvilket er en væsentlig forbedring af kvaliteten og effektiviteten af bestemmelserne om sikkerhedskravene til legetøj.

Forslaget medfører en revisionen af det nuværende legetøjsdirektiv (Rådets direktiv af 3. maj 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om sikkerhedskrav til legetøj (88/378/EØF)).

Revisionen har 4 primære, overordnede mål:

- at skabe endnu større klarhed og større sikkerhed for legetøj til børn
- at styrke producenternes og importørernes ansvar for markedsføring af legetøj
- at forstærke medlemslandenes forpligtelse til markedsovervågning
- *at garantere effektiviteten af det indre marked ved at fastsætte harmoniserede sikkerhedskrav til legetøj.*

Revisionen af legetøjsdirektivet medfører blandt andet:

- *Helt nye og øgede sikkerhedskrav, specielt hvad angår brugen af kemikalier i legetøj.*

- Et forbud mod stoffer, der kan være kræftfremkaldende, forårsage skade på arveanlæggene og forplantningsevnen. Disse stoffer går under betegnelsen CMR-stoffer. CMR-stofferne findes i tre kategorier, 1, 2 og 3, hvor kategori 1 og 2 er de mest farlige. Et stof bliver klassificeret i kategori 1, hvis der foreligger tilstrækkelige beviser for en årsagssammenhæng mellem udsættelse for stofferne og skade på mennesker. Et stof bliver klassificeret i kategori 2, hvis der foreligger tilstrækkelige dokumentation til at nære en stærk formodning om, at stoffernes påvirkning kan skade mennesker. For stoffer i kategori 3 foreligger der en mistanke, men ikke tilstrækkelige oplysninger til at foretage en tilfredsstillende vurdering af stoffets påvirkning.

Selvom der i direktivforslaget er tale om et forbud mod CMR-stoffer i de tilgængelige dele af legetøjet, indsættes der dog en bagatelgrænse for, hvor stor en koncentration af disse stoffer der alligevel kan tillades. Dette sker i en erkendelse af, at disse stoffer kan være svære at kontrollere, fordi de forekommer i det omgivende miljø og fx kan afsmittes på legetøjet fra de maskiner, der bruges i legetøjets fremstillingsproces.

- I direktivet er der anført mulighed for at undtage CMR-stoffer fra totalforbuddet. Der er tre kriterier, som et stof skal opfylde for at blive undtaget fra forbuddet mod CMR-stoffer:
 - Hvis CMR-stoffet er blevet evalueret af den relevante videnskabelige komité¹ og fundet acceptabelt til brug i legetøj. Tilladelsen gives dog kun efter en nøje vurdering af selve eksponeringsscenariet for det pågældende stof. Hvis der fx er CMR-stoffer i dækket på et løbehjul, vil det formentlig ikke vurderes at udgøre en risiko, da børn normalt ikke putter dækket i munden.
 - Hvis CMR-stoffet ikke er forbudt til anvendelse i forbrugerprodukter i henhold til kemikalieforordningen REACH (Europa-Parlamentets forordning (EF) nr. 1907/2006).
 - Desuden gælder det for CMR-stoffer i kategori 1 og 2 (dem med mest dokumentation for skadelige effekter), at de undtagesvist tillades, hvis der ikke er passende alternativer. Det vil altså sige, at CMR-stoffer i kategori 3 kun skal opfylde de to første betingelse og der kan tillades, selvom der er passende alternativer.
- I forslaget forbydes CMR-stofferne ikke, hvis de forekommer i de dele af legetøjet, som er utilgængelige for børnene. Der er her tale om, at stofferne på en eller anden måde er indkapslet i legetøjet, fx i de elektroniske komponenter i elektronisk legetøj, hvor CMR-stofferne forekommer.
- Forbud mod brug af visse allergifremkaldende stoffer og visse duftstoffer, og mærkning af 26 allergifremkaldende duftstoffer.

¹ Der er tale om en videnskabelig komité i EU-regi, som består af eksperter på kemiområdet.

- Fastsættelse af migrationsgrænser² for 19 metaller.
- Skærpelse af krav, der handler om risikoen for kvælning.
- Skærpelse af kravene om oplysninger på legetøjet, herunder advarselsmærkning, CE-mærkning og information i producenterne og importørernes tekniske dossier.
- Nye krav til legetøj i fødevarer – blandt andet at legetøj, der er fast indesluttet i et fødevarerprodukt, sådan at barnet skal ”spise sig vej ind til legetøjet” forbydes. Det betyder i praksis, at fx is med indbygget legetøj fremover forbydes
- Definitionen af de generelle sikkerhedskrav til legetøjet gøres bredere, så det ikke længere udelukkende dækker ”den forventede” omgang med legetøjet, men også medtænker børns ofte uforudsigelige adfærd.
- Skærpelse af medlemslandenes markedstilsynsforpligtelser.
- Tydeliggørelse af forholdet mellem legetøjsdirektivet og direktivet om produktsikkerhed.
- Tydeliggørelse af direktivets anvendelsesområde og begreber.

Retsgrundlaget for forslaget er traktatens artikel 95.

Ligesom det er tilfældet med gældende legetøjsdirektiv, er der med revisionen af legetøjsdirektivet tale om et totalharmoniseringsdirektiv.

Forslaget forventes at blive sat på dagsordenen på rådsmødet (Konkurrenceevne) 25. – 26. september til drøftelse.

2. Europa-Parlamentets holdning

Direktivet forhandles i komitéen, ”Indre marked og forbrugerbeskyttelse”. Derudover giver to andre komitéer deres mening til kende, dels ”Industri, forskning og energi” og dels ”Miljø, sundhed og fødevarerikkerhed”.

Europa-Parlamentets officielle holdning kendes endnu ikke. Parlamentet forventer, at direktivet kan accepteres efter en ”første læsnings”-procedure og regner foreløbig med, at forslaget kommer på dagsordenen i Europa-parlamentet 16. december 2008.

I en foreløbig rapport fra den ansvarlige rapporteur, som blev udgivet 6. juni 2008, er der fremlagt en række ændringsforslag til direktivets tekst. Ændringerne går primært på at justere forslaget i forhold til varepakken. Derudover er der nogle ændringsforslag primært til den kemiske del af forslaget. Disse gengives her nedenfor:

CMR-stoffer

Europa-parlamentet har foreslået, at man ikke skelner mellem CMR-stoffer i kategori 1, 2 og 3. Ifølge Kommissionens forslag må CMR-stoffer

² Migration bruges som begreb ved stoffer, der ”vandrer” og har overførende egenskaber, fx hvis legetøjet puttes i munden. Migrationsgrænsen fastsættes efter, hvor meget et stof kan vandre.

i kategori 1 og 2 kun anvendes, hvis den videnskabelige komite har vurderet det pågældende stof sikkert at anvende, hvis stoffet ikke er forbudt i forbrugerprodukter under REACH, og hvis der ikke er egnede alternativer. For CMR-stoffer i kategori 3 er det kun de to første betingelser, som skal være opfyldt for at stoffet må anvendes. Europa-parlamentet foreslår, at CMR-stoffer i kategori 3 ligeledes kun må anvendes, hvis der ikke findes egnede alternativer. Det vil sige, at Europa-Parlamentet her ønsker en skærpelse i forhold til Kommissionens forslag.

Andre kemiske stoffer

Europa-parlamentet foreslår, at andre kemiske stoffer bliver reguleret ved at indsætte to nye punkter, dels et punkt, som foreslår, at legetøj, der er beregnet til at komme i munden, skal følge reguleringen for materialer og genstande i kontakt med fødevarer, dels et punkt, som foreslår, at legetøj, som er beregnet til at komme i hyppig kontakt med huden, skal følge kosmetikreguleringen.

Duftstoffer

Vedrørende duftstoffer foreslår Europa-parlamentet, at man ud over de 38 duftstoffer, der foreslås forbudt i Kommissionens forslag også forbyder de 26 duftstoffer, der efter Kommissionens forslag skal mærkes, hvis de anvendes i legetøj. Det vil sige, at der her er tale om en skærpelse i forhold til Kommissionens forslag.

3. Nærhedsprincippet

Gengivelse af Kommissionens tekst om subsidiaritetsprincippet:

”Direktiv 88/378/EØF er et totalharmoniseringsdirektiv, der er vedtaget på grundlag af EF-traktatens artikel 95 med det formål at oprette og gennemføre et indre marked for legetøj. Der kan i national lovgivning ikke fastsættes yderligere sikkerhedsbestemmelser for legetøj, som ville kræve en ændring af produktet eller berøre markedsføringsbetingelserne. En revision af bestemmelserne i direktiv 88/378/EØF, for så vidt angår sikkerhedskravene til legetøj eller betingelserne for markedsføring af legetøj, hører derfor ind under Fællesskabets enekompetence. Anvendelse af subsidiaritetsprincippet, jf. EF-traktatens artikel 5, stk. 2, kommer ikke på tale.

Det er vigtigt at bemærke, at revisionen sigter mod at tydeliggøre viften af produkter, der er omfattet af direktivet, men ikke at udvide eller ændre det på anden måde. Derfor kommer subsidiaritetsprincippet, jf. EF-traktatens artikel 5, stk. 2, heller ikke på tale i denne henseende.

Opfyldelse af subsidiaritetsprincippet kommer derfor kun på tale med hensyn til de andre områder, der revideres, nemlig en mere effektiv håndhævelse af direktivet. Erfaringen viser, at medlemsstaterne ikke på egen hånd har kunnet opnå en sammenhængende og effektiv tilgang til håndhævelse og markedstilsyn. Som følge heraf opstår spørgsmålet om fastsættelse af visse obligatoriske fælles minimumskrav. Forslaget kommer til at bevirke, at

denne aktivitet fortsat hører ind under de nationale myndigheders beføjelser, men at der indføres visse generelle EU-krav for at sikre ligebehandling, lige vilkår for de erhvervsdrivende og samme beskyttelsesniveau for borgerne i alle medlemsstater.”

Regeringens holdning er, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da forslaget sigter på en mere effektiv håndhævelse af direktivet i forhold til markedstilsyn i et fælles EU-regi.

4. Gældende dansk ret

Hvis direktivforslaget bliver vedtaget, vil det erstatte det nuværende legetøjsdirektiv (Rådets direktiv af 3. maj 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om sikkerhedskrav til legetøj (88/378/EØF)), som er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 1116 af 12/12/2003 om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler.

5. Høring

Forslaget er sendt i bred høring i EU-Specialudvalget for Vækst og Konkurrenceevne og til følgende interesseorganisationer med svarfrist 17. marts 2008: Tekniq, DGC, Dansk Erhverv, UL Demko, Top Toy, Super-gros, BS Legetøj, Dansk Handel og Service, Legetøjsfabrikanterne, Dansk Supermarked, Legetøjsbranchens fællesråd, Astma-Allergi Forbundet, Coop, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Naturfredningsforening, DHI, Force technology, fødevareinstituttet, Greenpeace Danmark, Informationscenter for Miljø og Sundhed, Institut for Miljøvurdering, Lægemiddelstyrelsen, Matas A/S, Naturklagenævnet, Videncenter for Allergi, Eurofins, Teknologisk Institut.

Følgende parter har bemærkninger til direktivforslaget:

Forbrugerrådet, Videncenter for Allergi, Dansk Industri, Foreningen af Legetøjsfabrikanter i Danmark, Dansk Erhverv og Fødevareinstituttet.

Parternes høringssvar, som oplistes under emner og efter artikler i forslaget her nedenfor, gengives i en forkortet version.

Generelle bemærkninger til forslaget

Dansk Industri mener overordnet, at det er et velafbalanceret direktivforslag. Desuden går Dansk Industri ud fra, at teksten til det nye legetøjsdirektiv vil blive revideret, så den er i overensstemmelse med den aftale, som blev indgået vedrørende Afgørelsen³ om en ramme for fremtidig produktlovgivning.

³ Afgørelsen, som blev vedtaget 21. februar 2008 i Europa-Parlamentet, er den del af varepakken, der bl.a. indeholder de fælles definitioner, der skal være i nye direktiver for CE-mærkede produkter, ligesom den også bl.a. indeholder en beskrivelse af de forskellige metoder, man har til overensstemmelsesvurdering (de forskellige moduler i den globale metode). Også de moduler skal være enslydende i de enkelte direktiver i fremtiden.

Foreningen af Legetøjsfabrikanter i Danmark hilser den styrkede indsats for en effektiv markedskontrol i EU velkommen, men er bekymrede over den delvise overflytning af krav fra standarder til forslaget. Desuden er Foreningen af Legetøjsfabrikanter bekymrede over den nye udvalgsprocedure, hvor der uden om CEN (Europæisk standardiseringskomitee) kan ændres i visse dele af bilagene, særligt bilagene om de kemiske egenskaber og advarsler.

Dansk Erhverv hilser revisionen af legetøjsdirektivet velkommen og finder i store træk, at Kommissionens forslag er fornuftigt i forhold til at sikre mere sikkert legetøj til de europæiske forbrugere. Dansk Erhverv advarer derfor mod ændringer af forslaget i Europa-Parlamentet og Rådet, der i afgørende grad ændrer balancen mellem hensynet til legetøjs-sikkerhed og hensynet til virksomhedernes mulighed for at gennemføre de nye regler.

Fødevarainstituttet er generelt positiv over for de skærpede krav til de kemiske indholdsstoffer i legetøj, som forslaget indeholder.

Videncenter for Allergi støtter intentionen om at øge sikkerheden ved legetøj, både hvad angår krav til produkterne og en forbedret håndhævelse.

Forbrugerrådet hilser forsigtigt direktivforslaget velkommen. Forbrugerrådet foreslår, at der i forslaget tilføjes en ny komitologiprocedure gældende for alle essentielle sikkerhedskrav, som nævnes i forslaget. Dette skal ske for at give mulighed for at agere hurtigt på ny udvikling uden først at skulle gå gennem en lang fælles beslutnings- eller standardiseringsprocedure. Forbrugerrådet foreslår også en introduktion af 'forsigtighedsprincippet' som basisprincip i forslaget. Dette forslag begrundes med en mangel på data om de farer, som børn udsættes for, og at børn er den mest sårbare forbrugergruppe.

Definitioner (kapitel 1, art. 2, art. 3 og art. 5)

Dansk Industri har en forventning om, at definitionerne bliver i overensstemmelse med Afgørelsen.

Omkring fabrikantens forpligtelse og importørens forpligtelse (art. 3 og art. 5) mener Dansk Industri, at det er bedre at bibeholde forslagets tekst i 3.6 og 5.3 (i forhold til Afgørelsen) omkring navn/adresse på henholdsvis fabrikant og importør, idet det netop for legetøj ofte vil være vanskeligt at få plads til fabrikantens og importørens navn og adresse. Dansk Industri mener, at det må være fuldt tilstrækkeligt at have navn og adresse på emballagen eller i et ledsagende dokument, da markedskontrollen vil finde sted, mens produktet er i forsyningskæden.

Identifikation af erhvervsdrivende (kapitel 2, art. 8)

Dansk Industri har en forventning om, at sidste afsnit i denne artikel bliver slettet i overensstemmelse med Afgørelsen. Dette afsnit går på krav om oprettelse af specielle systemer og procedurer for identifikation af tidligere og senere aktører i forsyningskæden.

Væsentlige sikkerhedskrav (kapitel 3, art. 9)

Forbrugerrådet gør opmærksom på en væsentlig fejl i forbindelse med oversættelsen. Det drejer sig om artikel 9, hvor den danske version ikke er identisk med den engelske version. I den engelske version står der: "Toys shall not jeopardize the safety or health of users or third parties when they are used as intended or in a foreseeable way, bearing in mind behaviour of children".

I den danske version står der: "Legetøj må ikke indebære fare for sikkerheden eller sundheden for brugerne eller andre personer, når det anvendes til det beregnede formål eller på den måde, som børn **normalt** må forventes at anvende det på".

Som det fremgår af uddragene af den danske og engelske version ovenfor, findes ordet "normal" ikke i den engelske tekst længere. Det er meget vigtigt, at det slettes fra den danske version af direktivet igen.

Advarsler (kapitel 3, art. 10)

Dansk Industri og Dansk Erhverv ønsker i art. 10, stk 2 en præcisering af, hvad der menes med, at advarsler om alder skal være "displayed at the point of sale". Menes der fx skiltning i butikken, eller at køber i købs-situationen klart skal kunne se aldersanvisningen?

Dansk Erhverv ønsker ligeledes, at der udarbejdes en guide for, hvordan virksomhederne konkret kan leve op til de nye bestemmelser om advarslers udformning og placering. Denne guide skal være færdig mindst et år inden, direktivet træder i kraft, da der er en lang produktions- og leveringstid for legetøj.

Foreningen af Legetøjsfabrikanter i Danmark påpeger en misforståelse i oversættelsen til dansk i art. 10, stk 2. Følgende fremgår af sidste afsnit i den danske version: "Der opsættes på slagsstedet synlige, let læselige og iøjnefaldende advarsler med angivelse af brugerens minimums- og maksimumsalder". Den engelske version lyder: "Warnings specifying the minimum and maximum ages for the users shall be visible, legible and conspicuously displayed at the point of sale". Meningen er, at forbrugeren skal kunne se advarslen på legetøjet/æskan i købs-situationen og ikke, at der skal være en særskilt skiltning i butikken. Foreningen af Legetøjsfabrikanter i Danmark foreslår derfor, at den danske og engelske version af direktivteksten låner inspiration fra formuleringen omkring advarslen for magneter, hvor det fremgår mere klart (EU Emergency Measure art.2, stk 2). Her står der: "Advarslen skal fremstå tydelig og letlæselig på et iøjnefaldende sted på emballagen eller skal på anden måde være anbragt på magnetlegetøjet, således at den er synlig for forbrugeren på salgsstedet".

Dansk Erhverv bemærker til stk. 3, at oversættelsen af legetøjsadvarslerne skal svare til de oversættelser, der allerede findes i legetøjsstandarden – medmindre en indholdsmæssig ændring af advarslerne er tilsigtet.

Forbrugerrådet er bekymret over den øgede brug af advarsler som erstatning for at kræve, at fabrikanten markedsfører sikre produkter. Forbrugerrådet mener, at advarsler kun bør supplere strengere sikkerhedstjek. Desuden bør advarsler tiltrække køberens opmærksomhed og bør fremgå både på selve legetøjet og på dets emballage. Forbrugerrådet lægger vægt på, at advarslerne bør være synlige før købet, og at de bør give informationer, både om iboende farer ved legetøjet og om den risiko, der er relateret til brugen.

Generelle principper for CE-mærkningen (kapitel 3, art. 15)

Dansk Erhverv hilser forslagets præciseringer af CE-mærkningen velkommen. Sammen med de skærpede krav til importørers og distributørers ansvar er det tilstrækkeligt, at fabrikanten skal sikre produktets overensstemmelse med kravene i direktivet. Dansk Erhverv er således imod, at der skal gennemføres tredjepartskontroller for alle produkter. Et sådant krav vil være en stor økonomisk byrde for virksomhederne – særligt for de små virksomheder, der ikke har stordriftsfordele. Dansk Erhverv mener, at der bør være metodefrihed i forhold til, hvordan virksomhederne sikrer, at deres produkter lever op til de gældende regler. Det kan foregå ved stikprøvekontroller, ved egne test eller ved eksterne test, men det må være op til virksomheden selv at tage ansvar for, at dens produkter lever op til reglerne.

Overensstemmelsesvurderingsprocedure og EF-typeafprøvning (kapitel 4, art. 18 & 19)

Forbrugerrådet udtrykker bekymring med hensyn til CE-mærkningen, som forbrugeren fejlagtigt tror, er et sikkerhedsmærke. Forbrugerrådet foreslår derfor, at CE-mærket ikke skal på selve legetøjet, men kun anføres i den tekniske dokumentation. Forbrugerrådet foreslår sammen med ovenstående en obligatorisk tredjepartskontrol for bestemte typer af legetøj, fx legetøj til børn under 3 år og legetøj, som udgør et element af fare, som ikke kan elimineres.

Samarbejde om markedstilsyn (kapitel 6, art. 40)

Dansk Erhverv opfordrer til, at samarbejdet i stk 1 mellem de nationale tilsynsmyndigheder styrkes og koordineres bedre end i dag. Eksempelvis har medlemsvirksomheder i Dansk Erhverv oplevet, at der er forskellige procedurer på tværs af EU-lande, hvis et produkt skal tilbagekaldes. Dette er besværligt for virksomheder, der arbejder på tværs af det indre marked.

Der bør være ens procedurer på tværs af de forskellige nationale myndigheder, og der skal være en enkelt indgang, når en virksomhed skal tilbagekalde eller tilbagetrække et produkt.

Udvalgsprocedure (kapitel 8)

Foreningen af Legetøjsfabrikanter i Danmark foreslår, at CEN⁴, som har den teknisk ekspertise, inddrages i udvalgsproceduren.

Dansk Erhverv mener, at der ved anvendelse af ekspertudvalg i art. 46, skal ske en større inddragelse af ekspertisen i standardiseringsudvalget for legetøjsstandarden.

Beskyttelsesklausul (kapitel 7, art. 41)

Dansk Erhverv mener, at markedstilsynsmyndighederne i de forskellige medlemslande i dag har en meget uensartet praksis, når de vurderer, om et stykke legetøj er farligt. Der bør være en mere ensartet praksis på området, så nogle medlemslande ikke indberetter produkter, som reelt ikke er farlige, eller som blot fejler på de formelle krav.

Overgangsperiode (kapitel 10, art. 52)

Dansk Erhverv finder det afgørende, at overgangsperioden på to år fastholdes. Det skal samtidig sikres, at forskellige guidelines og vejledninger ligger klar mindst et år inden, de nye regler træder i kraft. Ellers kan virksomhederne ikke leve op til de nye regler.

Særlige sikkerhedskrav (bilag II, pkt. 4)

Forbrugerrådet mener grundlæggende, at legetøj i fødevarer bør forbydes helt, som fx i USA. Forbrugerrådet anfører, at ikke alle farer er medtaget i forslaget. Forbrugerrådet ønsker strengere krav til emballagen for denne type legetøj til også at omfatte indre luftvejsblokering samt krav om anvendelse af specifikke advarsler.

Kommentarer til kemi-delen i forslaget

Følgende kommentarer til forslagets bilag II, del III relaterer sig til legetøjs kemiske egenskaber.

Generelle bemærkninger til reguleringen af kemi i legetøj

Dansk Erhverv bakker op om de fremlagte skærpelser til kemikalieindholdet i legetøj.

Dansk Industri finder, at der ved udbygningen af kravene til kemikalieindholdet i legetøj er fundet en rimelig balance.

Foreningen af Legetøjsfabrikanter i Danmark ser positivt på, at der er krav til legetøj, som sikrer, at det ikke indeholder skadelig kemi, men anfører, at de nye krav til kemi skal gøres håndterbare i praksis. Det er hverken muligt eller nødvendigt at teste al legetøj for overholdelse af kravene. For at undgå meromkostninger, som ikke har relevans for børns sundhed, bør der fastsættes en ensartet standard for, hvordan fabrikanter generelt forventes at kunne påvise, at direktivets krav efterleves.

⁴ Europæisk standardiseringsorgan

Forbrugerrådet mener generelt, at Kommissionens forslag til de kemiske egenskaber til direktivet har væsentlige mangler.

Kommentarer vedrørende reguleringen af CMR-stoffer

Videncenter for Allergi og Forbrugerrådet mener ikke, at CMR-stoffer (kræftfremkaldende stoffer, stoffer med effekter på arveanlægget, og stoffer der skader fostre og forplantningsevnen)⁵ bør forekomme i legetøj, og at muligheden for at dispensere fra forbuddet kan medføre en utilstrækkelig beskyttelse af børnene.

Forbrugerrådet mener, at CMR-stoffer i kategori 1, 2 og 3 bør forbydes i alle dele af legetøj, herunder også i dele, som ikke er tilgængelige. Herudover mener Forbrugerrådet, at koncentrationsgrænserne for CMR-stofferne bør være lavere end dem, som er angivet i forslaget, da det er børn, som skal beskyttes, og de er mere følsomme end voksne.

Fødevareinstituttet mener, at forbuddet mod CMR-stoffer også bør gælde de dele af legetøjet, som børnene ikke kommer i fysisk kontakt med, da legetøj ikke altid får den mest nænsomme behandling og ofte går i stykker.

I punkt 4 mener Fødevareinstituttet, at følgende bør tilføjes: "...må kun anvendes i legetøj, forudsat at alle følgende betingelser er opfyldt.". Herudover bør der for CMR-stoffer i kategori 3 også gælde, at der ikke må være alternativer, således at der gælder de samme undtagelser for CMR-stoffer i kategori 1, 2 og 3. Herudover bør der i evalueringen, foretaget af den relevante videnskabelige komité, også tages højde for, at børn også eksponeres for andre stoffer med tilsvarende effekter. De foreslår, at der i bilag II, om Kemiske egenskaber punkt 4.1, tilføjes: "Stoffets anvendelsesformål er af den relevante videnskabelige komité blevet evalueret og fundet sikkert, især hvad angår eksponering samt eventuelle kombinationseffekter, og ...".

Dansk Industri mener, at det er hensigtsmæssigt at visse CMR-stoffer kan tillades. I den forbindelse anbefaler de, at det nærmere præciseres, hvad der menes med "micro-structurally distinct parts of toys".

Foreningen af Legetøjsfabrikanter i Danmark anfører om CMR-stoffer, at kravene som udgangspunkt er fornuftige, men at der er en række udestå-

⁵ CMR-stoffer findes i 3 kategorier. For at et stof bliver klassificeret i kategori 1, skal der foreligge tilstrækkelige beviser for en årsagssammenhæng mellem udsættelse for stofferne og skade på mennesker. For at et stof bliver klassificeret i kategori 2, skal der foreligge tilstrækkelig dokumentation til at nære en stærk formodning om, at stoffernes påvirkning af mennesker kan være kræftfremkaldende eller skade arveanlæggene eller forplantningsevnen hos mennesker. Denne stærke formodning skabes på grundlag af egnede langtidsforsøg med dyr og andre relevante oplysninger. For stoffer i kategori 3 foreligger der ikke tilstrækkelige oplysninger til at foretage en tilfredsstillende vurdering. Der er visse tegn fra relevante dyreforsøg, men de er dog utilstrækkelige til at klassificere stoffet i kategori 2.

ende spørgsmål omkring, hvordan den enkelte virksomhed kan dokumentere, at den ikke overskrider kravene. De mener, at en lang række af CMR-stofferne aldrig vil kunne findes i legetøj, da de ikke bliver brugt af branchen.

Kommentarer til regulering af duftstoffer

Forbrugerrådet, Fødevareinstituttet og Videncenter for allergi mener, at man bør overveje, om brugen af duftstoffer overhovedet er berettiget i legetøj.

Med hensyn til reguleringen af duftstoffer anfører Videncenter for Allergi, at intentionen med regulering af duftstoffer er god, men at den næppe beskytter børn i praksis mod yderligere duftstofallergi. Reguleringen følger kosmetikdirektivet, hvor kravet om mærkning af visse duftstoffer primært har til formål at informere personer, som allerede har duftstofallergi. Mærkning af legetøj vil ikke beskytte børn mod, at duftstofallergi opstår.

Videncenter for allergi ser et forbud mod visse allergifremkaldende stoffer i legetøj som et fremskridt. Forbuddet er magen til reguleringen i kosmetikdirektivet, men reguleringen i kosmetikdirektivet yder ikke en effektiv beskyttelse mod allergi.

Forbrugerrådet mener, at især duftstoffer, der er klassificeret som allergifremkaldende, bør være forbudte, og andre stoffer, der er klassificeret som sensibiliserende ved inhalation og hudkontakt, heller ikke burde være tilladt i legetøj.

Dansk Erhverv bakker op om de foreslåede skærpselser omkring parfumestoffer i legetøj. Dansk Erhverv er dog imod et eventuelt forbud mod alle parfumestoffer i legetøj, idet der vil være tale om unødigt overregulering, som ikke bygger på faktiske risikovurderinger.

Kommentarer til regulering af migration⁶ af metaller

Listen af metaller er udvidet fra 8 til 19 stoffer, og grænseværdierne er sænket. Foreningen af Legetøjsfabrikanter i Danmark anfører i den forbindelse, at de ikke er bekendt med, om det er undersøgt, om alle 19 stoffer udgør en risiko i forhold til legetøj. Legetøjsfabrikanterne mener, at flere af stofferne ikke er giftige som sådan, og at der er tale om meget lave grænseværdier. De er usikre på, hvorvidt der er udviklet testmetoder til sikkert at påvise, at et produkt overholder kravet.

Foreningen af Legetøjsfabrikanter i Danmark anfører desuden, at udvidelsen af listen af grundstoffer mere hensigtsmæssigt kunne ske i standardiseringsregi, hvor den nødvendige ekspertise er til stede til at vurde-

⁶ Stoffer "der vandrer" og har overførende egenskaber, fx hvis legetøjet puttes i munden.

re relevansen af stofferne og foreskrive nødvendige og mulige testmetoder.

Forbrugerrådet mener, at der ikke bør sættes migrationsgrænser til metaller, men at der i stedet for bør være koncentrationsgrænser for disse elementer. Især bør der ikke sættes migrationsgrænser for metaller, som er CMR-stoffer, da disse som udgangspunkt ikke bør være i legetøj. De spørger herudover til, om migrationsgrænserne kun gælder for legetøj, som er tørt, skørt, pulverlignende, bøjeligt, flydende eller klæbrigt, og om der dermed ikke gælder migrationsgrænser for andet legetøj.

Fødevareinstituttet mener, at migrationsgrænserne, der er givet for de 19 metaller, bør gælde for alt legetøj, og at migrationsgrænserne skal opdateres hver 5. år, som det er foreslået for CMR-stofferne. Det skyldes, at både det tolerable daglige indtag (TDI) og viden om baggrundseksponering kan ændre sig.

Herudover mener Fødevareinstituttet ikke, det er acceptabelt, at man konsekvent har beregnet migrationsgrænserne på baggrund af 10 % af TDI for voksne mennesker, da børn er mere følsomme end voksne, og indtaget fra andre kilder kan være så højt, at et ekstra indtag på 10 % fra legetøj vil betyde, at mange børn vil overskride TDI'en for aluminium, arsen, barium, cadmium, krom VI, bly, nikkel og organiske.

Forslag til præciseringer og yderligere regulering vedrørende kemikalier

Fødevareinstituttet mener, at stoffer som monomere⁷, opløsningsmidler, farvestoffer og konserveringsmidler også bør være reguleret i legetøjsdirektivet, da der også kan være problematiske stoffer inden for disse stofgrupper. Herudover mener de, at det ville være en god idé at tage udgangspunkt i fødevarelovgivningen, da denne lovgivning også tager udgangspunkt i, at stofferne kan indtages. Det er det samme, man kigger på, når der laves risikovurderinger for legetøj.

Forbrugerrådet mener, at der i direktivet bør indføres et forbud mod brugen af PBT-stoffer (persistente, bioakkumulerende og giftige kemiske stoffer) og vPvB-stoffer (meget persistente og meget bioakkumulerende stoffer) pga. effekterne i miljøet, når legetøjet ender som affald.

Forbrugerrådet mener endvidere, at alle stoffer på EU's liste over hormonforstyrrende stoffer bør forbydes i legetøj, og at man her bør anvende forsigtighedsprincippet, da børn bliver udsat for mange forskellig kemiske stoffer, og disse stoffer sammen kan have en additiv effekt.

Forbrugerrådet påpeger, at kemiske stoffer, der er klassificeret som meget giftige, sundhedsskadelige, ætsende, lokalirriterende, eller som ikke er klas-

⁷ Et molekyle, som ved kemisk reaktion har evnen til at slutte sig sammen med andre små molekyler til polymer, som ofte anvendes i plastik.

sificerede, men som kan udgøre en sundhedsfare, ikke er omfattet af Kommissionens forslag. Stofferne bør reguleres ved komitologiprocedure.

For legetøj til børn under 3 år, mener Forbrugerrådet, at de regler som gælder for materialer og genstande, der har kontakt til fødevarer, bør gælde for legetøj til denne gruppe, og at der ikke må anvendes andre kemikalier end dem, som er tilladt til fødevarekontakt. Grænserne kan dog ikke overføres direkte pga. forskelle i migration til fødevarer og til spyt eller sved, som man oftest anvender ved risikovurdering af legetøj. Forbrugerrådet foreslår, at man anvender komitologiproceduren.

Forbrugerrådet foreslår også, at mærkningsreglerne for farlige kemiske stoffer ikke kun bør gælde for kosmetik, der også er legetøj, men også bør gælde for andet legetøj, der også anses for at være kemiske blandinger.

6. Andre landes holdninger

Danmark deltager i møderne under Working Party on Technical Harmonisation under Rådet, hvor vi indtil videre har taget parlamentarisk forbehold.

De enkelte medlemslandes officielle holdning kendes endnu ikke, da de indtil videre har udtalt sig under parlamentarisk forbehold. På trods af dette vurderes det, at de andre lande generelt er positive over for forslaget.

Nedenfor gengives en kort vurdering af de andre landes holdninger til den kemiske del af forslaget, som i overvejende grad har været omdrejningspunktet for diskussionerne.

CMR-stoffer:

Holdningen er fra en del af medlemslandene, at der skal være et fuldt forbud mod CMR-stoffer i legetøj, og at koncentrationsgrænsen, som er klassificeringsgrænsen, er for høj.

Størstedelen af medlemslandene mener dog, at der bør være et forbud mod CMR-stoffer, men med undtagelser, da man ikke kan undvære stofferne i alt legetøj, og de samtidig ikke vil udgøre en risiko i alt legetøj.

Duftstoffer:

For duftstoffers vedkommende er der en mindre gruppe af medlemslande, som mener, at der bør være forbud mod alle duftstoffer i legetøj. En anden gruppe mener, at der bør være forbud mod duftstoffer, der beviseligt er allergifremkaldende. Endelig mener en sidste gruppe, at man skal holde sig til Kommissionens forslag.

Migration af metaller:

Her er der flere forskellige holdninger og forslag fra medlemslandene. Hovedlinjerne i forslagene fra medlemslandene går på, at listen over stoffer skal være kortere, da nogle af stofferne i forvejen vil være dækket af for-

buddet mod CMR-stoffer, migrationsgrænserne for nogle af stofferne skal være lavere, og der skal indsættes en migrationsgrænse for sølv.

Grænseværdier for nitrosaminer og nitroserbare stoffer:

En række medlemslande ønsker, at nitrosaminer og nitroserbare stoffer reguleres i legetøj, da nitrosaminer kan være kræftfremkaldende, og nitroserbare stoffer kan omdannes til nitrosaminer.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen er som udgangspunkt positiv over for direktivforslaget. Det er efter 20 år nødvendigt med en opdatering af direktivet i forhold til den nyeste viden på området. Forslaget indeholder helt nye kemikrav, nye krav til legetøj i fødevarer, en skærpelse af medlemslandenes markedstilsynsforpligtelser og generelt øgede sikkerhedskrav, hvilket er en væsentlig forbedring af kvaliteten og effektiviteten af bestemmelserne om sikkerhedskravene til legetøj.

Regeringen finder at sikkerhedsniveauet i direktivforslaget ikke bør sænkes i forhold til niveauet i det fremsatte forslag. Det eksisterende sikkerhedsniveau i forslaget bør dog umiddelbart skærpes, særligt hvad angår kemidelen.

Regeringen mener, at der bør tages hånd om identificerede risici samtidig med, at det sikres, at reglerne er klare og operationelle, og at de kan kontrolleres. Den foreløbige rapport fra EU-Parlamentet indeholder en række forslag til skærper, som Regeringen kan støtte på de fleste punkter.

Regeringen mener, at forsigtighedsprincippet bør fremgå tydeligt af selve direktivforslaget og ikke kun af indledningen. Hermed bliver forsigtighedsprincippet introduceret som basisprincip i forslaget, hvilket betyder, at det skal anvendes, der hvor der enten ikke er standarder for et produkt, eller standarderne ikke dækker de risici, som produktet måtte frembyde.

Regeringen finder, at direktivets anvendelse af farebegreber bør bringes i overensstemmelse med GHS-forordningen (Forordning om Globalt Harmoniseret System til klassificering og mærkning af kemikalier), som skal afløse de nuværende klassificerings- og mærkningsdirektiver. Det er hensigtsmæssigt, at GHS-forordningen og kemidelen af legetøjsdirektivet ikke er i modstrid med hinanden, da de omhandler samme præparater og substanser. GHS-forordningen udvider farlighedsbegrebet med 2 nye farekategorier i forhold til de eksisterende klassificeringsdirektiver.

Regeringen er tryk ved, at forslaget bringes i fuld overensstemmelse med varepakken, da man allerede er i gang med denne proces, samt at overførselsfejle korrigeres.

Formål og anvendelsesområde, artikel 1 og bilag I

Regeringen er positiv over for forslaget formål og anvendelsesområde. Dog mener Regeringen, at emballage, der kan opfattes som legetøj, også skal opfylde kravene til legetøj.

Definitioner, artikel 2

Regeringen finder det positivt, at der i listen over definitioner er tilføjet definitioner med særlig fokus på, at direktivet skal regulere legetøj. Danmark finder dog ikke listen over definitioner dækkende for alle de termer, der anvendes i direktivet. Fx er termer som 'bestanddele' og 'mikrostrukturel' ikke defineret.

Væsentlige sikkerhedskrav, artikel 9 og bilag II

Regeringen er positiv over for de væsentlige sikkerhedskrav.

Dog gøres der opmærksom på, at der bør indføres flere aldersgrænser i mærkningsangivelserne, end den ene grænse på 0-3 år, da andre typer af legetøj tydeligvis ikke er egnet for mindre børn, fx for børn mindre end 8 år. Dette sker fx ved forslaget for standarden om magnetlegetøj (EN 71-1:2003 – Safety of toys – Part 1: Mechanical and physical properties, Amendment concerning magnets), hvor der indføres en ny aldersgrænse ved otte år.

Endvidere mener Regeringen, at det er godt med skærpelsen i forhold til sammenblandingen af fødevarer og legetøj, idet det bliver sådan, at legetøj, der er fast indesluttet i et fødevarereprodukt, sådan at barnet skal "spise sig vej ind til legetøjet" forbydes. Produkter, der generelt sammenblander fødevarer og legetøj, forbydes ikke, men der stilles krav til, at legetøjet her pakkes ind i egen emballage, og at denne emballage har en sådan størrelse, at barnet ikke kan sluge eller indånde den. Regeringen er positiv over for dette tiltag, dog mener Regeringen, at kravet skal præciseres således, at emballagen skal have en sådan udførelse eller udformning, at den ikke kan blokere de indre luftveje.

Hvad de væsentlige sikkerhedskrav på kemi-delen angår, så mener Regeringen, at man gør gå et skridt videre i forhold til Kommissionens forslag.

CMR-stoffer

I forslaget er det tilladt at anvende CMR-stoffer i legetøjsbestanddele og mikrostrukturelt forskellige legetøjsdele, som børn ikke kommer i berøring med. Regeringen mener, der som udgangspunkt bør være et fuldt forbud mod CMR-stoffer, der også bør gælde for de dele af legetøjet, som børnene ikke kommer i berøring med.

Der kan dog i legetøj være CMR-stoffer, som ikke kan undværes, og som ikke udgør en risiko i legetøjet, og som desuden kan være svære at få ud af legetøjet. Fx er der CMR-stoffer i elektronisk legetøj. Regeringen vil ikke forbyde elektronisk legetøj og anerkender, at der kan være tilfælde,

hvor der er behov for, at der kan dispenseres for anvendelsen af CMR-stoffer i legetøj.

Regeringen vurderer, at det, når det skal vurderes, om der for et stof ikke foreligger passende alternativer, bør være industrien selv, der kommer med et udspil i form af en positivliste til den videnskabelige komité, som derefter træffer beslutningen om, hvorvidt der er et egnet alternativ for et stof eller ikke.

CMR-stofferne bør herefter diskuteres og vurderes separat, hvor man tager hensyn til børns samlede udsættelse fra det pågældende stof. Når det skal vurderes, om et CMR-stof skal undtages, skal det derfor sikres, at man dels tager hensyn til, at børn er en særlig følsom gruppe af forbrugere, dels at man tager højde for, at man kan udsættes for det pågældende stof fra flere forskellige kilder. Hvis et stof vurderes som sikkert at anvende, bør det opføres på et bilag til direktivet.

Desuden mener regeringen, at det, hvis det skal tillades, at CMR-stoffer optræder i ikke-tilgængelige dele af legetøjet, bør defineres, hvad der konkret menes med ikke-tilgængelige dele af legetøjet.

Tilgængelighedsdefinitionen skal skærpes med øje for den måde børn reelt bruger legetøj. Denne skærpelse skal enten ske i form af en definition i direktivet eller evt. i form af en opdatering af standarden via et mandat.

Nitrosaminer og nitroserbare stoffer⁸

Nitrosaminer og nitroserbare stoffer er ikke direkte reguleret i forslaget. Nogle nitrosaminer er dog reguleret i kraft af, at de er kræftfremkaldende, og derfor omfattet af CMR-reguleringen. Regeringen vurderer, at den foreslåede beskyttelsesniveau ikke er tilstrækkelig for så vidt angår reguleringen af nitrosaminer, da nitroserbare stoffer kan omdannes til de kræftfremkaldende nitrosaminer. Disse stoffer anvendes i gummimaterialer som f.eks. balloner og narresutter, og dannes ved f.eks. kontakt til spyt. Der bør derfor sættes migrationsgrænser for nitrosaminer og nitroserbare stoffer ind i direktivet.

Duftstoffer

Mange duftstoffer er klassificeret til at kunne give overfølsomhed ved hudkontakt. Regeringen mener, at brugen af duftstoffer i legetøj er unødvendig kemi uanset, at der fra legetøj ikke vil være en væsentlig hudkontakt med duftstofferne. Forslaget er identisk med den mærkning og begrænsning der gælder for kosmetiske produkter. Mærkning af kosmetik har primært til formål at informere personer med en kendt duftstofallergi. En sådan mærkning af legetøj vil ikke beskytte børn mod, at duftstofallergi opstår, og et forbud bør indgå i direktivet.

⁸ Giftige stoffer, der dannes fx ved kontakt til spyt, og som er kræftfremkaldende.

Andre kemiske stoffer

Mange kemiske stoffer er ikke reguleret i forslaget til direktivet, herunder er f.eks. stoffer med klassificeringen R48; "Alvorlig sundhedsfare ved længere tids påvirkning" ikke reguleret. Miljøstyrelsen har i en kortlægning af slimet legetøj set, at slimet legetøj kan indeholde stoffer med denne klassificering. Regeringen mener ikke, at sådanne stoffer bør findes i legetøj.

Regeringen mener, at andre kemiske stoffer ikke bør reguleres ved, at legetøj skal overholde regulering for materialer og genstande, der har kontakt til fødevarer, eller ved at legetøj skal overholde kosmetik reguleringen. Det skyldes, at de vurderinger, der ligger til grund for grænseværdierne i disse reguleringer bl.a. ikke tager højde for, at det er børn, som anvender produkterne. Udsættelsen for de kemiske stoffer i legetøjet vil også være anderledes, end hvad der f.eks. er tilfældet for materialer og genstande, som har kontakt til fødevarer, f.eks. er kontakt-tiden ved vurdering af materialer og genstande i kontakt til fødevare kun en halv time dagligt, hvor man for legetøj, som er beregnet til at komme i munden til børn under 3 år, regner med en kontakt tid på 3 timer dagligt.

Både hvad angår stoffer med klassificeringen R48 og andre kemiske stoffer, mener regeringen, at de skal reguleres i forslaget via komitologiprocedure.

Migrationsgrænser for metaller

Regeringen mener, at der i forslaget er givet et tilfredsstillende beskyttelsesniveau, hvad migrationsgrænserne for metaller angår. Det er desuden hensigtsmæssigt, at grænserne fastsættes efter, hvor meget disse metaller vandrer (migrationen) og ikke efter koncentrationen. Man kan sagtens forestille sig en lav koncentration af et stof et produkt, som alligevel udgør en væsentlig risiko, fordi stoffet har en stor tendens til at migrere.

Regeringen mener dog, at der bør indsættes en migrationsgrænse for sølv, ligesom det har været tilfældet i et tidligere forslag. Selvom industrien har fremført, at sølv ikke anvendes i produktionen af legetøj, vil det uden regulering være tilladt at anvende. Sølv vil derfor kunne findes i legetøjet og migrere, hvilket Regeringen ikke finder tilfredsstillende. Derfor bør der indsættes en migrationsgrænse for sølv i direktivet.

Sikkerhedsprocedurer inden legetøjet bringes på markedet, artikel 3 og overensstemmelsesvurderinger, kapitel III

Ifølge forslaget skal fabrikanten, inden legetøjet bringes på markedet, følge visse procedurer for at dokumentere, at legetøjet overholder direktivets væsentlige sikkerhedskrav. Det drejer sig fx om test af legetøjet i forhold til direktivets væsentlige og standardens tekniske sikkerhedskrav og en overensstemmelsesvurdering af, om legetøjet lever op til de væsentlige sikkerhedskrav. Regeringen er positiv over for disse procedurer til risikovurdering.

På kemidelen i forslaget mangler der dog en standard, som fabrikanten kan bruge til at vurdere og teste legetøjet i forhold til direktivets væsentlige sikkerhedskrav. Derfor mener Regeringen, at der skal udarbejdes en harmoniseret europæisk standard, hvori der beskrives en metode til evaluering af de kemiske krav.

Lidt om forholdet mellem direktivet, standarder og tredjepartskontrol

Ligesom det er tilfældet med det gældende legetøjsdirektiv, så er det nye legetøjsdirektiv et totalharmoniseringsdirektiv. Det vil sige, at de sikkerhedskrav, som fastsættes i direktivet, er ens for alle medlemslande. Mens direktivet angiver de væsentlige sikkerhedskrav, som legetøjet skal overholde, så indeholder standarderne, der også er harmoniserede, de tekniske detaljer om, hvordan fabrikanten kan teste og vurdere sit legetøj i forhold til direktivets væsentlige sikkerhedskrav.

Hvis en fabrikant står med et stykke legetøj, som der på en eller anden måde ikke eller kun delvist er standarder for (fx ved nyudviklede produkter), skal han have sit produkt testet af et uvildigt laboratorium (tredjepartskontrol). Det samme gør sig gældende, hvis der kan være tvivl om, produktet frembyder nogle ekstra risici, som der ikke er taget højde for i standarden.

Ikrafttrædelsesperiode

Det tager ca. 3-4 år at udvikle en standard, og legetøjsindustrien har fremført, at det er urealistisk at de europæiske standardiseringsorganisationer (CEN/CENELEC) kan nå at udvikle en standard på de nye kemiske krav i forslaget, inden direktivets ikrafttræden. De mener derfor, at der skal indsættes en længere overgangsordning på direktivets kemi-del på to år yderligere.

Kommissionen anerkender, at det er et problem, at der ikke er en standard på kemi-området, som industrien kan bruge til at vurdere og teste legetøjets kemiske egenskaber ud fra. Hverken Kommissionen eller Europa-Parlamentet har imidlertid udtalt sig, om en eventuel længere overgangsordning på kemi-delen i forslaget kan komme på tale.

Regeringen ser helst, at der ikke kommer en længere overgangsordning på kemidelen i forslaget, da dette vil bevirke, at kemidelen ikke træder i kraft samtidig med resten af revision af legetøjsdirektivet. Regeringen kan dog ikke udelukke, at der kan være et problem i forhold til, at fabrikanterne ikke har de fornødne standarder til at vurdere og teste legetøjet i forhold til de kemiske krav. Såfremt det bliver fremsat af andre lande vil Regeringen ikke modsætte sig en længere overgangsordning på kemidelen, så standardiseringsorganisationerne får tid til at udvikle en ny standard. Her mener Regeringen, at standardiseringsorganerne med fordel kan bruge den vejledning til risikovurdering af forbrugerprodukter, som er blevet udarbejdet af Kommissionens generaldirektorat for forbrugersikkerhed (DG-SANCO). Vejledningen er p.t. i offentlig høring på internettet. Disse retningslinjer gi-

ver fabrikanten nogle overordnede metoder til at evaluere legetøjet i forhold til den måde, som børn bruger det på og giver derfor mulighed for at evaluere legetøjet i forhold til en risikobaseret adfærdsvinkel. Retningslinjerne indeholder også allerede nogle overordnede metoder, som fabrikanten kan bruge, når han vurderer sit produkt i forhold til de kemiske krav. Retningslinjerne er i høring og vil snart kunne benyttes af fabrikanterne.

Grunden til, at Regeringen nødtvunget kan acceptere en længere overgangsordning på kemidelen, hvis de andre lande fremsætter forslaget, er, at hverken fabrikanterne, de nationale markedsovervågningsmyndigheder eller tredjepartskontrollanterne ligger inde med retningslinjer, som de kan rette sig efter, når de skal vurdere eller teste produktet efter de kemiske krav.

Ifølge forslaget er det sådan, at fabrikanten tvinges til at få sit legetøj testet af en uvildig tredjepart (tredjepartskontrol), hvis der ikke foreligger en standard for det pågældende legetøj, eller legetøjet frembyder nogle særlige risici, som standarden ikke tager tilstrækkeligt højde for.

Men hvis der endnu ikke er udviklet testmetoder, hvilket er tilfældet for kemidelen i forslaget, vil en tvungen tredjepartskontrol af legetøjets kemiske sammensætning heller ikke være hensigtsmæssig – hverken for forbrugerne eller fabrikanterne. Den uvildige tredjepart vil nemlig heller ikke have en testmetode til at tredjepartskontrollere legetøjet, og i værste fald kunne man forestille sig, at deres test og vurdering ville resultere i nogle misvisende konklusioner, der heller ikke gavner forbrugerne. En anden dimension er her, at Regeringen vurderer, at tredjepartskontrollen ikke vil have den fornødne kapacitet til at teste alt legetøj for de kemiske krav. Denne vurdering bygger Regeringen på, at kun ca. 2 % af alt legetøj i Europa i dag testes i tredjepartskontrollen.

Konklusionen er derfor, at Regeringen ikke vil modsætte sig en længere overgangsordning på kemi-delen i forslaget, hvis det bliver fremsat under forhandlingerne, så der bliver tid til at få udviklet en standard, som fabrikanten, og evt. tredjepartskontrollørerne, kan teste legetøjet ud fra.

Forsigtighedsprincippet

Ifølge forslaget er det som nævnt sådan, at fabrikanten tvinges til at få sit legetøj testet af en uvildig tredjepart, hvis der fx er tale om et nyudviklet produkt, et produkt som kun delvist er dækket af en standard eller hvis produktet frembyder nogle særlige risici.

Regeringen mener, at forsigtighedsprincippet bør fremgå tydeligt af selve direktivforslaget og ikke kun af indledningen. Hermed bliver forsigtighedsprincippet introduceret som basisprincip i forslaget, hvilket betyder, at det skal anvendes, der hvor der enten ikke er standarder for et produkt, eller standarderne ikke dækker de risici, som produktet måtte frembyde. Det betyder også en skærpet testprocedure i forhold til den almindelige tredje-

parts kontrol. Hermed mener Regeringen, at der sikres en god og tilstrækkelig kontrol af legetøjet.

Artikel 10, advarsler

Branchen gør opmærksom på, at den mangler nogle konkrete retningslinjer for at kunne leve op til de skærpede mærkningskrav. Regeringen mener, at Kommissionen til dette arbejde bør nedsætte en arbejdsgruppe.

Ændringer og gennemførselsforanstaltninger, artikel 45

I direktivforslaget er fastsat mulighed for, at reguleringen af CMR-stoffer, duftstoffer og visse metaller kan opdateres ved komitologiprocedure, hvilket Regeringen er enige i. For at sikre indflydelsen på legetøjs sikkerhed, bør der også åbnes en mulighed for, at også grænser for andre kemiske stoffer – herunder særligt organiske kemiske stoffer – kan fastsættes direkte i direktivet (via komitologi).

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Ændringerne i bekendtgørelse nr. 1116 af 12/12/2003, om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler, træffes med hjemmel i Produktsikkerhedsloven. Direktivforslaget vurderes derfor ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget vurderes ikke, at ville have statsfinansielle konsekvenser ud over dem der allerede er medtaget i forbindelse med beregningerne for at indføre kravene fra EU-varepakken, herunder specielt Forordningen om Akkreditering og Markedsovervågning.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Direktivforslaget vurderes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

I overensstemmelse med principperne om proportionalitet går ændringerne i direktivforslaget, i forhold til det nuværende legetøjsdirektiv (Rådets direktiv af 3. maj 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om sikkerhedskrav til legetøj (88/378/EØF)), ikke ud over, hvad der er fundet nødvendigt for at opnå det ønskede mål med revisionen.

Ændringerne i direktivforlaget vurderes at pålægge industrien lidt øgede byrder og omkostninger i forbindelse med ændringerne af reglerne for kontrollen af legetøjet før markedsføring. Det er dog meget svært at komme med et konkret bud, da omkostningerne er meget individuelle alt efter, hvilket legetøj fabrikanten producerer, og hvor meget produktionen skal omlægges for at følge de nye krav.

Konsekvenserne af ovenstående kunne blive lidt højere priser for forbrugerne.

11. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Grundnotatet er oversendt til Folketingets Europaudvalg 1. april 2008.

Høringssvarene er oversendt til Folketingets Europaudvalg i et særskilt notat 12. august 2008.

4. Kommissionens handlingsplan for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og bæredygtig industripolitik

KOM (2008) 397, KOM (2008), 401 KOM (2008) 400 samt KOM (2008) 402

Resumé

Kommissionens handlingsplan for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og bæredygtig industripolitik har til formål at samtænke Lissabonstrategiens målsætninger om vækst og beskæftigelse med EU's overordnede mål om at sikre en bæredygtig udvikling. Kommissionen har fremsendt en meddelelse om handlingsplanen samt forslag til ændring af Direktivet om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter, forslag til ændring af Miljømærkningsforordningen, forslag til ændring af EMAS⁹-forordningen og meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø'.

I meddelelsen om handlingsplanen peger Kommissionen på tre indsatsområder: Et sæt dynamiske politiske rammer for klogere forbrug og bedre varer, en mere effektiv og miljøvenlig produktion samt markeder for bæredygtige produkter på verdensplan. Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsadministrative konsekvenser for Danmark.

Kommissionens forslag til ændring af Direktivet om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter (Eco-designdirektivet) har til formål at reducere energiforbruget og nedbringe anden miljøbelastning fra disse produkter. Forslaget indebærer en udvidelse af direktivet, således at det fremover kommer til at omfatte energirelaterede produkter, i stedet for som nu hvor det alene omfatter energiforbrugende produkter.

Med forslag til ændring af Miljømærkningsforordningen vil Kommissionen forenkle kriterieudvikling og ansøgningsprocedure samt sikre øget brug af EU's miljømærke, Blomsten.

Med forslag til ændring af EMAS-forordningen vil Kommissionen styrke ordningen ved at gøre den mere effektiv og attraktiv, således at flere organisationer og virksomheder tilslutter sig, og miljøpræstationerne dermed forbedres.

Kommissionen vil med meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø', at medlemslandene skal fremme indsatsen for offentlige miljøvenlige indkøb. Det skal ske ved at styre efter et fælles europæisk mål om, at 50 % af indkøbet i den offentlige sektor skal indeholde miljøkriterier senest i 2010. Målet omfatter i første etape ti produktområder.

⁹ EMAS står for "Eco-Management and Audit Scheme" og er EU's miljøledelses og miljørevisionsordning.

Pakken af meddelelser samt direktiv- og forordningsforslag forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering forud for Konkurrenceevnerådsmødet den 25.-26. september, hvor den samlede pakke skal drøftes med henblik på vedtagelse af overordnede rådskonklusioner.

1. Baggrund og indhold

På konkurrenceevnerådsmødet den 25.-26. september 2008 skal Kommissionens fremlagte handlingsplan om bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og bæredygtig industripolitik drøftes med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner. Folketingets Europaudvalg forelægges derfor sagen til orientering. Der er tale om en sammenfatning af til de grundnotater om pakken, der tidligere er oversendt til Folketingets Europaudvalg. Kursiveret tekst markerer ændringer ift. grundnotatet om meddelelsen om handlingsplanen.

Kommissionen fremsendte den 16. juli 2008 meddelelse om handlingsplan om bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og bæredygtig industripolitik. Sammen med Kommissionens meddelelse om handlingsplanen følger:

- Forslag til ændring af Direktivet om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter (Eco-designdirektivet).*
- Forslag til ændring af Miljømærkningsforordningen.*
- Forslag til ændring af EMAS-forordningen.*
- Meddelelse om Miljøvenlige Offentlige Indkøb.*

Senere vil ifølge Kommissionen følge:

- Forslag til ændring af Energimærkningsdirektivet.*
- Forslag til EU retsakt om en verifikationsordning for miljøeffektiv teknologi.*
- Herudover følger initiativer rettet mod at fremme ressourceeffektivitet, fremme eco-innovation, udvikling af initiativer for at fremme miljøvirksomheder, sektortilgange, fremme best practise, fremme international handel med miljøvenlige varer og services.*

Handlingsplanens tre indsatsområder præsenteres nedenfor herunder også de fire dokumenter, der er fremsendt sammen med handlingsplanen:

1) Et sæt dynamiske politiske rammer for klogere forbrug og bedre varer

En række EU-politikker har til formål at forbedre produkters energieffektivitet og miljøvenlighed. Det er imidlertid Kommissionens opfattelse, at de forskellige frivillige og lovgivningsmæssige instrumenter ikke i tilstrækkelig grad er forbundne, hvorfor de potentielle synergier og det indre markedes fulde potentiale ikke bliver udnyttet. Kommissionen vil med en række tiltag integrere de forskellige politikker i en mere dynamisk ramme, hvor de forskellige virkemidler spiller sammen for at skabe et

vedvarende incitament for klogere forbrug og bedre varer. Tiltagene beskrives i det efterfølgende:

Dynamiske produktkrav

Kommissionen fremsender sammen med meddelelsen forslag om at udvide rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter (Eco-designdirektivet) til at omfatte energirelaterede produkter. Energirelaterede produkter bliver defineret som produkter, der i forbrugsfasen har en betydning for energiforbruget. Udover de energiforbrugende produkter er det ikke-energiforbrugende produkter som f.eks. vinduer og isoleringsmateriale. I dag omfatter direktivet alene produkter, som er energiforbrugende i brugsfasen. Bortset fra denne ændring og en udskydelse af en revision af direktivet fra 2010 til 2012, hvor det bl.a. skal vurderes om direktivet også skal omfatte ikke-energirelaterede produkter, opretholdes de gældende bestemmelser i Eco-designdirektivet. Transportmidler er fortsat undtaget. Direktivet sætter ikke i sig selv bindende krav for specifikke produkter. Det fastsætter regler for, hvordan sådanne krav skal fastlægges i form af gennemførelsesforanstaltninger. Direktivet giver således Kommissionen mulighed for i en såkaldt komité-procedure at fastlægge krav for specifikke produkter og deres miljøpåvirkning på baggrund af en konsekvensvurdering og høring af interessenter.

Produktmærkning

Handlingsplanen behandler to former for mærkning: Et obligatorisk mærke, som på den ene side angiver energiforbrug/-besparelser og på den anden side relevante miljøparametre samt EU's frivillige miljømærke Blomsten.

I forhold til det obligatoriske mærke foreslår Kommissionen i meddelelsen om handlingsplanen, at det nuværende obligatoriske energimærke udvides til at omfatte en bred vifte af produkter, herunder energiforbrugene og andre energirelaterede produkter. Det vil betyde, at det reviderede Energimærkningsdirektiv vil dække de samme produkter, som det reviderede Eco-designdirektiv samt udvides til også at vise produkternes andre relevante miljøpåvirkninger. Kommissionen fremlægger senere forslag til ændring af Energimærkningsdirektivet.

Med handlingsplanen følger et forslag om ændring af Miljømærkningsforordningen. Kommissionen finder, at EU's miljømærke Blomsten fortsat skal være et frivilligt supplement til den obligatoriske mærkning. Med forslaget ønsker Kommissionen at øge forbrugernes kendskab til mærket, at udvide antallet af produktgrupper (fra 26 til 40-50 i 2015), at sikre enkle og troværdige kriteriedokumenter, der er nemme at bruge også for offentlige indkøbere, at forenkle harmoniseringen med andre miljømærker og at gøre det lettere og billigere for virksomheder at erhverve mærket. Fastsættelsen af kriterier for at opnå Blomstmærket vil fortsat være uafhængig af fastsættelsen af kriterier under Eco-designdirektivet og den obligatoriske mærkningsordning, men Kommissionen vil sikre, at data og

viden bliver brugt effektivt, så minimumskrav fastsættes i henhold til Eco-designdirektivet, mens miljømærket udgør frivillige skrappe krav. Både under Eco-designdirektivet og i forbindelse med vurdering af mærkning med Blomsten ses energi- og miljøbelastningen i hele produktets livscyklus.

Miljørigtige offentlige indkøb

Kommissionen foreslår i den overordnede meddelelse om handlingsplanen, at offentlige indkøbere ved køb af produkter omfattet af den obligatoriske mærkning skal være forpligtede til at købe produkter over en bestemt mærkningsklasse. Kommissionen mener, at et sådant niveau er nødvendigt for at undgå forskelligartede krav til produkter i det indre marked som følge af forskellige indkøbspraksisser i medlemslandene. Det vil stimulere et mere bæredygtigt forbrug og skabe et større marked for energieffektive og miljøvenlige produkter. Kommissionens hensigt er, at der under det reviderede Energimærkningsdirektiv skal fastlægges harmoniserede bestemmelser for offentlige indkøb og for EU's og medlemsstaternes incitamenter for at fremme udbredelsen af energieffektive og miljørigtige produkter baseret på en konsekvensanalyse.

Miljørigtige offentlige indkøb foreslås endvidere styrket i meddelelse om 'Offentlige indkøb for et bedre miljø'. Meddelelsen dækker alle offentlige indkøb, både under og over tærskelværdien for EU udbud. Følgende elementer i meddelelsen vurderes at være de væsentligste:

EU kommissionen har udviklet forslag til fælles miljøkriterier for indkøbet inden for 10 produktområder, der er blevet vurderet til at være de mest relevante at starte med ud fra tilgængelighed, finansielle og miljømæssige betragtninger. Der er tale om følgende produktområder:

1. Byggeri
2. Fødevarer og catering services
3. Transport
4. Elektricitet
5. Pc'ere og kontorudstyr
6. Arbejdstøj
7. Papir
8. Møbler
9. Rengøringsmidler og services
10. Udstyr til sundhedssektoren

De udviklede kriterier for de 10 produktgrupper skelner mellem kernekriterier og udvidede kriterier. Kernekriterierne omfatter de væsentligste miljøforhold ved produktet. Hvis et produkt eksempelvis både bærer Energy Star mærket¹⁰ og Blomstmærket, så vil Energy Star udgøre kerne-

¹⁰ Energy Star-mærket er en international standard for energieffektive forbrugsprodukter.

kriterierne, mens Blomstens mere omfattende og detaljerede krav vil udgøre de udvidede kriterier. Hvis kernekriterierne er opfyldt så, er der tale om et 'miljøvenligt indkøb', og disse er tænkt som minimumskrav ved offentlige indkøb i EU. Mens de udvidede kriterier kan anvendes som tildelingskriterier, hvorved der gives konkurrencemæssigt fortrin til produkter og leverandører, der kan honorere kravene, men det er ikke et minimumskrav for at indgå kontrakt. Endvidere fungerer tildelingskriterier som et vigtigt signal til producenter og leverandører. Hvert land vil blive bedt om at bakke op om de foreslåede miljøkriterier for indkøb og sikre en effektiv implementering. Kriterierne skal først godkendes af Kommissionen og vil som led i det komme i endelig høring.

Kommissionen ønsker, at senest i 2010 skal 50% af alle udbudsprocedurer være miljøvenlige, hvor der med 'miljøvenlig' forstås, at indkøbet er i overensstemmelse med de udviklede kernekriterier i Kommissionens Toolkit til miljøvenlige indkøb. Andelen på 50% udtrykkes både i antallet og værdien af de indgåede kontrakter.

I 2010 vil Kommissionen gøre status for de offentlige miljøvenlige indkøb i alle medlemslandene ved at måle på antallet af udbudsforretninger, hvor miljøkriterier er anvendt. De bedst præsterende lande vil danne baseline for de fremtidige mål på området. Kommissionen vil gennemføre en måling hver femte år.

Andre incitamenter for fremme af miljøvenlige produkter

Medlemslandene opfordres i den overordnende meddelelse til at etablere forskellige incitamenter til, at flere forbrugere vælger de mindst miljøbelastende produkter. Incitamenterne skal være baseret på informationer tilvejebragt under den obligatoriske mærkningsordning. Kommissionen tilkendegiver endvidere at ville analysere mulighederne for at ændre rammerne for brug af energibeskatning samt fordele og ulemper ved brug af fiskale incitamentsstrukturer på EU-niveau.

Samarbejde med detailhandlere og forbrugere

Et forum for detailledet er ved at blive oprettet. Det skal se på, hvordan detailhandlen kan bidrage til at sætte bæredygtighed på dagsorden i forhold til både deres leverandørkæde og forbrugerne.

2) En mere effektiv og miljøvenlig produktion

Kommissionen ønsker at fremme en mere effektiv og miljøvenlig produktion, hvor ikke værdigivende aktiviteter såsom bivirkningerne fra produktionen i form af affald, forurening og andre elementer er mindst mulige.

Kommissionen peger på produktionens ressourceeffektivitet som helt centralt for en mere smidig og bæredygtig produktion. Kommissionen ønsker at øge ressourceeffektiviteten med mindst det samme som gennem de sidste 10 år. Kommissionen vil udarbejde detaljerede målsætninger

senere, bl.a. på baggrund af materialestrømsanalyser og udvikle værktøjer til at hjælpe med at nå målsætningerne.

Kommissionen understreger også innovation inden for miljøområdet som et centralt element for implementeringen af handlingsplanen. Kommissionen foreslår bl.a. etablering en verifikationsordning for miljøteknologier, udvikling af redskaber til monitorering, benchmarks samt fremme af miljøinnovationer og deres optag i EU.

Til at styrke erhvervslivets muligheder for at skabe resultater på miljøområdet, foreslår kommissionen tre ting:

For det første at der gennemføres undersøgelser af lovmæssige hindringer og markedsfejl, der skader miljøteknologiers konkurrencedygtighed og udbredelse i forskellige sektorer. Der lægges særlig vægt på sektorer omfattet af Lead Market initiativet.

For det andet at der gøres en ekstra indsats for at oplyse og sprede viden blandt små og mellemstore virksomheder, som det blandt andet er sket med Kommissionens meddelelse om "a small business act for Europe".

For det tredje at EMAS-forordningen¹¹ bliver ændret med det formål at højne antallet af deltagende virksomheder og reducere de administrative omkostninger ved EMAS. Forslag hertil er fremsendt sammen med handlingsplanen.

Forslag til ændring af EMAS-forordningen

Fællesskabets ordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) blev indført i 1993 og revideret i 2001. Mere end 4.100 organisationer dækkende mere end 6.100 anlægsområder/virksomheder i EU deltager i dag i EMAS ordningen. Revisionsforslagets formål er at styrke ordningen ved at gøre den mere effektiv og attraktiv, således at flere organisationer tilslutter sig, og således at organisationernes miljøpræstationer forbedres. Målet er 35.000 registrerede organisationer efter 10 år og 23.000 registrerede anlægsområder efter 5 år.

Den nuværende registrering af enkeltorganisationer suppleres med muligheden for at registrere hele koncerner samlet eller klynger af organisationer. Desuden kan organisationer uden for EU fremover registreres.

Forslaget lægger op til en styrkelse af miljørapporteringen gennem krav om anvendelse af nøgleindikatorer vedrørende energieffektivitet, ressourceeffektivitet/materialeudnyttelse, vand, affald, emissioner og biodiversitet/arealanvendelse. Disse indikatorer vil senere blive suppleret gennem

¹¹ EMAS står for "Eco-Management and Audit Scheme" og er EU's miljøledelses og miljørevisionsordning.

udvikling af referencedokumenter med branchespecifikke indikatorer, som organisationerne kan benytte.

Reglerne og procedurerne for akkreditering og verifikation harmoniseres og tilpasses Europa-Parlamentets og Rådets nye forordning om kravene til akkreditering og markedsovervågning i forbindelse med markedsføring af produkter, der indeholder regler om akkreditering på nationalt og europæisk plan. Forslaget supplerer med EMAS-specifikke forhold, herunder at enkeltpersoner skal kunne akkrediteres som miljøverifikatorer. Samtidig skærpes vægtingen af, at alle lovbestemte miljøkrav overholdes af de EMAS registrerede organisationer.

Den fulde miljøredegørelse skal fremover kun foreligge hvert tredje år, mens der i de mellemliggende år alene skal udarbejdes en miljøpræstationsrapport. Kravet om trykte miljøredegørelser udgår; elektroniske offentlighedsrapporter vil være tilstrækkelige.

Kommissionen vil med forslaget gøre EMAS mere attraktiv for små og mellemstore virksomheder. Den foreslår derfor, at frekvensen for indsendelse af verificerede rapporter kan ændres for små og mellemstore virksomheder efter ansøgning til henholdsvis 5 og 2 år. I mellemliggende år indsendes ikke-bekræftede miljøpræstationsrapporter, der først valideres det følgende år. Derudover vil Kommissionen forenkle verifikationsprocessen for små virksomheder med henblik på rimelige omkostninger.

Medlemsstaternes pligt til at fremme EMAS gennem incitament suppleres ved, at de ifølge forslaget skal udarbejde en årlig strategi for, hvordan en EMAS-registrering kan inddrages ved udvikling af ny lovgivning og kan anvendes som værktøj i forbindelse med tilsyn og håndhævelse af lovgivning. De forpligtes til at indføre lettelser, således at EMAS registrering automatisk indebærer overholdelse af visse miljøkrav. De skal udpege områder, hvor de administrative byrder for EMAS-registrerede organisationer kan mindskes i forbindelse med miljøregler. Som led i at styrke overholdelse af lovgivningen forpligtes medlemslandene også til at etablere et system, der kan levere information og bistand vedr. lovbestemte miljøkrav, og som kan etablere kontakt med de relevante tilsynsmyndigheder.

Kommissionen foreslår en forenkling af EMAS-logoet, så det er nemmere at bruge, og så det bliver et attraktivt kommunikations- og markedsføringsværktøj.

Forordningens tekst er endvidere forenklet, idet den hidtidige forordning og de supplerende retningslinier nu er samlet i ét dokument. Det foreslås afslutningsvist, at bilagene til forordningen skal kunne ændres af Kommissionen efter forskriftsproceduren med kontrol.

3) Markeder for bæredygtige produkter på verdensplan

Handlingsplanen har også et globalt udsyn, hvor Kommissionen foreslår handling i forhold til bl.a. at støtte en sektortilgang i forhold til de fremtidige internationale klima-forhandlinger. Derudover vil Kommissionen promovere god praksis internationalt samt arbejde for en liberalisering af handlen med miljøteknologi.

Kommissionen vil overvåge fremskridt og rapporterede implementeringen af handlingsplanen i 2012.

Det franske formandskabs udkast til overordnede rådskonklusioner

Der skal vedtages overordnede rådskonklusioner vedrørende den samlede pakke af meddelelser og forslag på både Konkurrenceevnerådet og Miljørådet. De forventes at bestå af en del for Konkurrenceevnerådet og en del for Miljørådet. Det seneste udkast til konklusioner fra den 24. juli 2008 refereres nedenfor.

Miljødelen

Udgangspunktet for denne del af konklusionsteksten er, at der er behov for grundlæggende ændringer i forbrug og produktionsmønstre, hvis EU skal bevæge sig i retningen af en bæredygtig udvikling. Teksten støtter overordnet skabelsen af synergi mellem miljømærkningsordningen, energimærkningsdirektivet, grønne offentlige indkøb og EMAS, samt forslagene til ændring af Eco-designdirektivet, Miljømærkningeforordningen og EMAS-forordningen. Konklusionerne lægger vægt på behovet for at etablere indikative mål for bæredygtigt produktion og effektivitet i brug af naturressourcer og ønsker, at Kommissionen skal arrangere en benchmarking mellem medlemslandene. Derudover udtrykkes ønske, at om de nye mærkningsinitiativer i forbindelse med revision af Eco-designdirektivet træder i kraft før 2012 og beder i den forbindelse Kommissionen studere nye miljømærkningsinstrumenter konsistente med energimærkningen, særligt produkters "carbon footprint" enten gennem ændring af eksisterende tekster eller gennem nye reguleringer. Udkastet til konklusioner omfatter understregning af og støtte til forenkling af miljømærke procedurer samtidig med en fastholdelse af troværdighed. Der erindres om, at det er et frivilligt mærke, og at dette skal tages i betragtning, f.eks i forbindelse med offentlige grønne indkøb. Udvidelsen af Energimærkningsdirektivet støttes, herunder tilføjes af andre miljøparametre samt forslaget om, at etableringen af minimumskrav for offentlige indkøb vurderes.. Konklusionsudkastet peger desuden på, at Kommission kan undersøge, om direktivet om urimelig handelspraksis kan udbredes til miljøområdet, og at Kommissionen kan igangsætte studier om den cirkulære økonomi. Ligeledes peges der på, at den sociale dimension af produktion og forbrug også omfattes af EU-politik, når der er blevet arbejdet mere med sociale kriterier.

Konkurrenceevnedelen

Udgangspunktet for denne del af konklusionsteksten er, at effektivitet og produktivitet i ressourceforbrug og eco-innovation er afgørende faktorer

for den europæiske økonomis konkurrenceevne og bæredygtighed. Den udtrykker overordnet støtte til meddelelsen om handlingsplanen. Konklusionerne lægger vægt på, at energieffektiviteten og ressourceeffektiviteten skal forbedres. Den nuværende fragmentering af initiativer i det indre marked skal erstattes af et harmoniseret sæt af ikke-bindende effektivitetsnormer for producenter. Kommissionen og medlemsstater bedes fremme præcise, bindende og opnåelige sektorbaserede aftaler inden for rammen af de internationale klimaforhandlinger ved især at tage højde for problemet med "carbon leakage". Med hensyn til meddelelsen vedrørende "Offentlige Indkøb for et bedre miljø" udtrykker konklusionerne generel støtte til meddelelsens målsætninger og en formel procedure for fælles målsætninger for grønnere offentlige indkøb. De støtter også en gradvis introduktion af rimelige målsætninger, som foreslået gennem en ændring af Energimærkningsdirektivet.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa Parlamentet har ikke udtalt sig om meddelelsen.

3. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevant i forhold til meddelelsen om handlingsplanen samt meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø', idet der er tale om meddelelser. Ift. de konkrete forslag, der følger meddelelsen, er nærhedsprincippet vurderet i de oversendte grundnotater herom.

4. Gældende dansk ret

Meddelelsen om handlingsplanen har i sig selv ingen konsekvenser for gældende dansk ret, idet der er tale om en meddelelse. Det samme gælder meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø'. Ift. de konkrete forslag, der følger meddelelsen, er gældende vurderet i de oversendte grundnotater herom.

5. Høring

Økonomi- og Erhvervsministeriet har sendt meddelelsen om handlingsplanen og meddelelsen om Miljøvenlige Offentlige Indkøb i høring i EU-specialudvalg for konkurrenceevne og vækst den 21. juli 2008 med frist den 15. august og sendt rammenotat om meddelelsen om handlingsplanen i høring i EU-specialudvalg for konkurrenceevne og vækst den 21. august med frist den 25. august 2008. Miljøministeriet har sendt meddelelsen om handlingsplanen, forslag til ændring af forordningen om EU's miljømærke Blomsten, forslag til ændring af EMAS-forordningen og meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø' i ekstern høring i EU-specialudvalg for miljø den 4. august 2008 med frist den 20. august og sendt rammenotat om meddelelsen om handlingsplanen i høring i EU-specialudvalg for miljø den 21. august med frist den 25. august 2008. Endelig har Energi-styrelsen sendt forslaget til ændring af Eco-designdirektivet i ekstern høring den 6. august 2008 med frist for kommentarer den 20. august 2008.

Der redegøres her for høringen af den overordnede meddelelse. Der er modtaget høringssvar fra Bryggeriforeningen, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, DI, Danske Maritime, Dansk Skovforening, LO, Landbrugsrådet og Rådet for Bæredygtig erhvervsudvikling. Høringen af de forslag, der følger meddelelsen, er fremlagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med grundnotater om disse.

Bryggeriforeningen

Bryggeriforeningen udtrykker store forbehold overfor at etablere mindstekrav til produkter baseret på LCA-vurderinger (Livscyklusanalyse). Bryggeriforeningen mener ikke, at LCA er anvendelig som beslutningsgrundlag, da der ikke kan gives entydige konklusioner. Desuden giver en LCA kun et statisk billede ud fra de anvendte forudsætninger. Bryggeriforeningen mener derfor, at den foreslåede ramme vil indebære en produktharmonisering. Endelig fremhæver Bryggeriforeningen, at rammen under alle omstændigheder er uegnet for fødevarer og drikkevarer og frabeder, at de omfattes.

Dansk Byggeri

Dansk Byggeri kan tilslutte sig Kommissionens overordnede ønske om at integrere de energi- og klimapolitiske målsætninger i industripolitikken og ser de fire forslag i forlængelse heraf som relevante og nødvendige.

Dansk Erhverv

Dansk Erhverv deler Kommissionens ambition om en bæredygtig erhvervspolitik, hvor hensynet til mennesker og miljø bliver integreret med hensynet til økonomisk vækst. Ikke mindst for små og mellemstore virksomheder kan der være udfordringer forbundet med at leve op til krav og ny lovgivning om bæredygtig udvikling. Dansk Erhverv finder det positivt, at Kommissionen med handlingsplanen søger at samle og samordne de mange forskellige initiativer inden for bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion. Dansk Erhverv understreger, at det er organisationens opfattelse, at politiske initiativer inden for virksomheders bæredygtighed og ansvarlighed i videst mulig omfang bør tage udgangspunkt i et princip om frivillighed fra virksomhedernes side. Dansk Erhverv påpeger, at bæredygtigt forbrug ikke kun afhænger af detailhandlen og producenterne, men i sidste ende om forbrugerne vælger at købe de bæredygtige produkter. Derfor skal fremme af bæredygtigt forbrug ikke kun fokusere på detailhandlens rolle, men også på forbrugernes rolle og ansvar. Dansk Erhverv gør endvidere opmærksom på, at kravene til detailhandelen kan få afsmittende effekt på de øvrige brancher, hvorfor disse brancher skal inddrages i Kommissionens arbejde på området.

Dansk Industri (DI)

DI støtter overordnet handlingsplanens centrale elementer om etablering af en dynamisk ramme. DI lægger især vægt på, at den globale dimension fremmes og mener ikke, at Kommissionens forslag gør det i tilstrækkelig omfang. DI opfordrer til, at der anvendes harmoniserede EU-standarder

og ideelt set internationale standarder for at sikre bedre konkurrenceevne. DI er enige i integrationstilgangen mellem de forskellige politiske instrumenter og peger på, at det er vigtigt, at der sikres tæt sammenhæng i gennemførelsen. DI efterlyser mere konkrete tiltag i forhold til miljøteknologi, særligt mangler relationen til andre centrale initiativer som IPPC-direktivet om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening og EU's plan for miljøteknologi (ETAP). DI støtter forslaget om udvidelse af Eco-designdirektivet til også at omfatte energirelaterede produkter og peger i den sammenhæng på, at det skal ske inden for det Europæiske Fællesskab og afvente den planlagte revision i 2012. DI udtrykker tilfredshed med, at der ikke sker andre ændringer i rammedirektivet, da sådanne kan skabe usikkerhed og forsinke det eksisterende implementeringsarbejde. DI er forbeholdent over for bindende mål for offentlige indkøb og overfor, at offentlige indkøb skal ligge på et fastsat minimumsniveau. DI støtter hensigten med revisionen af Miljømærkeforordningen og EMAS-forordningen, ligesom etablering af et detailhandelsforum støttes med henvisning til at gøre brug af danske erfaringer fra produktpanelerne.

Danske Maritime

Danske Maritime ser gerne, at Eco-designdirektivet bliver begrænset til forbrugerprodukter. De finder, at selvom transportmidler og dermed skibe er undtaget fra direktivet, er en udvidelse til "other environmentally significant products" af så bred art, at det er vanskeligt at se begrænsningen i de muligheder, Kommissionen gives for at indføre krav til produkter. Derudover ønsker Danske Maritime det foreslået i forbindelse med fremme af sektortilgang til klimaregulering efter 2012, at regulering af den maritime sektor bør ske i den internationale maritime organisation, IMO. Begrundelsen er, at såvel en regional tilgang i EU som en særlig aftale blandt interesserede lande vil indebære, at skibe kan skifte flag til ikke-deltagende stater med den virkning, at eksisterende internationale regler vil forhindre de deltagende stater i at håndhæve krav til disse skibe. Danske Maritime påpeger, at IMO systemet tillader globale løsninger uden eksplicit accept fra hver eneste stat i verden.

Dansk Skovforening

Skovforeningen er enig i, at der er behov for bedre koordinering og harmonisering af de forskellige instrumenter for at skabe en dynamisk og effektiv implementering, men vil generelt henlede opmærksomheden på uhensigtsmæssigheder ved kun at inkludere kriterier for nogle ressourceområder frem for andre, da andre ressourcer, som ikke nødvendigvis er bedre miljø og energimæssigt, kan for en konkurrencefordel. Skovforeningen er principielt imod at indføre bindende krav til det offentliges indkøb, men har svært ved at vurdere konsekvenserne af opstillingen af sådan pga. af mærkningskategorierne og henstiller derfor til, at der gennemføres grundige analyser af dette herunder specielt, at nogle råmaterialer ikke stilles uforholdsmæssigt bedre end andre. Skovforeningen finder det imidlertid positivt at styrke det offentlige grønne indkøb på frivillige basis men er igen usikker på, hvad målsætningerne får af betydning.

Skovforeningen finder det endeligt positivt, at der arbejdes på at strømline og simplificere Blomsten.

Landbrugsrådet

Landbrugsrådet finder, at handlingsplanen et vigtigt politisk signal i retning mod at fremme bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion. Landbrugsrådet savner dog, at handlingsplanen fokuserer endnu mere på forskning og udvikling i nye metoder, systemer og teknologier til optimering af produktion og samtidig nedsætter miljøbelastningen. Der efterlyses samtidig en sammenhæng til IPPC-direktivet om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening styrkes. Landbrugsrådet støtter en styrkelse af sammenhængen mellem den traditionelle regulering og de øvrige politiske instrumenter, så de spiller sammen men mener, at handlingsplanen i større grad kunne støtte og medvirke til at udvikle virksomhedernes egne aktiviteter for at tage ansvar for et bæredygtigt samfund herunder deres CSR arbejde. Sektorintegration er ligeledes centralt, men handlingsplanen og de konkrete initiativer kunne godt styrkes her.

Landsorganisationen i Danmark (LO)

LO finder det positivt, at Kommissionen med handlingsplanen tager skridt til at skabe en ramme for at fremme bæredygtigheden i såvel produktions- og forbrugsled. LO bakker op om denne helhedsorienterede tilgang. Som en overordnet betragtning mener LO, at der i handlingsplanen også bør nævnes tiltag, der sikrer den sociale bæredygtighed. Det er vigtigt for LO at understrege, at begrebet bæredygtighed består af tre ligeværdige ben, det sociale aspekt, det økonomiske aspekt og det miljømæssige aspekt. LO mener, at det er vigtigt, at der i meddelelsen om selve handlingsplanen tydeligt gøres opmærksom på, hvilke tiltag der konkret indgår i handlingsplanen. Eksempelvis mener LO, at den beskrivelse, der er af livscyklusbegrebet i Eco-designdirektivet, bør gengives i meddelelsen om handlingsplanen. LO hilser det velkomment, at der er fokus på ressourceeffektivitet i handlingsplanen, men mener også, at der bør opstilles planer for egentlig energi- og ressourcereduktion. LO mener, at det bør sikres, at fælles EU-kriterier for offentlige indkøb omfatter såvel miljømæssige som økonomiske og sociale aspekter, og der bør arbejdes på en model, hvor også arbejdsmiljø indgår som et kriterium ved offentligt udbud for at sikre den sociale bæredygtighed.

Rådet for bæredygtig erhvervsudvikling (RBE)

RBE finder det glædeligt, at Kommissionen udarbejder en sammenhængende politik på området med brug af livscyklusperspektivet og markedsmekanisme, men efterlyser også konkrete mål og tidsfrister for deres realisering. RBE støtter etablering af dynamik og sammenhæng mellem de forskellige ordninger og støtter brugen af progressive krav. De foreslår derfor proceduren under Eco-designdirektivet ændret således, at de europæiske forkantsvirksomheder og NGO har større vægt frem for europæisk industri som helhed. RBE støtter også udveksling af data, men finder at der mangler konkrete planer. Dog er det positivt, at kriterier under de for-

skellige mærkningsordninger bruges bredere bl.a. i relation til bæredygtigt indkøb af det offentlige. RBE anbefaler, at kriterierne formidles bredt til den private sektor som benchmark. RBE støtter en udvidelse af Eco-designdirektivet, men mangler en plan for tilvejebringelsen af data og henviser til Ispra's ELCD¹² database, som kunne gives ekstra ressourcer. RBE støtter en afbureaukratisering af Blomsten, men understreger at det ikke må ske på bekostning af mærkets troværdighed. Desuden efterlyses en evaluering af Blomstens effekt som benchmark i produktudviklingen. I forhold til det offentliges grønne indkøb savner RBE mere forpligtende mål, mens de mener, at detailforumet er alt for løst formuleret. I forhold til aktiviteterne for ressourceeffektivitet er RBE positive, men efterlyser konkretisering og mere fokus på spredningen af miljøteknologier. RBE støtter revision af EMAS og støtter, at Kommissionen gennemfører en analyse af barrierer for miljø/energitilpassede varer.

6. Andre landes holdninger

Der forventes at være generel opbakning til konklusionsteksten blandt medlemslandene på Konkurrenceevnerådsmødet. Dog har flere medlemslande bemærket, at konklusionerne mangler mere fokus på forbrugerpolitikken, små og mellem store virksomheder, bedre regulering i form af reduktion af administrative byrder, den eksterne dimension samt det indre marked. Teksten har ikke været behandlet i Miljørådets arbejdsgruppe endnu.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen hilser overordnet Kommissionens pakke for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og bæredygtig industripolitik velkommen og ser frem til de kommende forhandlinger om de konkrete forslag om ændring af EMAS-forordningen, Eco-designdirektivet samt Miljømærkningsforordningen. Regeringen finder ligesom Kommissionen, at det er hensigtsmæssigt at samtænke Lissabonstrategiens målsætninger om vækst og beskæftigelse med målsætningen om en bæredygtig udvikling. Mere bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre er afgørende for, at EU når sine miljø- og klimamæssige målsætninger. Regeringen kan derfor overordnet bakke op om intentionerne i Kommissionens handlingsplan og dermed udkastet til rådskonklusioner på Konkurrencerådsmødet den 25.-26. september 2008.

Et sæt dynamiske politiske rammer

Regeringen er meget positiv overfor, at Kommissionen med handlingsplanen ønsker at sikre en dynamisk sammenhæng mellem de forskellige frivillige og lovgivningsmæssige instrumenter, som har til formål at skabe mere bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre i EU. Regeringen vil gå åbent ind i drøftelser omkring anvendelse af miljørigtige offentlige indkøb som yderligere incitament for at fremme udviklingen af bæredygtige produkter og bæredygtigt forbrug, herunder drøftelse af fælles frivillige kriterier og målsætninger. Den endelige danske holdning vil imidlertid afhænge af eventuelle statsfinansielle konsekvenser.

¹² ELCD står for "European Reference Life Cycle Database"

En mere effektiv og miljøvenlig produktion

Regeringen bakker op om Kommissionens bestræbelser på at reducere de ikke værdiskabende dele af produktionen og dermed forbedre ressourceeffektiviteten. Det vil både gavne miljøet i form af mindre affald og forurening samt økonomien gennem bedre udnyttelse af ressourcerne. Regeringen finder etablering af konkrete målsætninger hensigtsmæssig.

Markeder for bæredygtige produkter på verdensplan

Regeringen er enig i, at EU ikke kan sikre en bæredygtig udvikling alene, hvorfor aktiviteter på verdensplan er nødvendige. Regeringen er åben over for en sektortilgang i de fremtidige internationale klima-forhandlinger. Danmark bifalder både, at Kommissionen vil promovere god europæisk praksis internationalt og arbejder for en liberalisering af handlen med miljøteknolog, via både bilaterale handelsaftaler og så vidt muligt globalt via WTO.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen om handlingsplanen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, idet der er tale om en meddelelse.

Ift. de konkrete forslag, der følger meddelelsen, er de lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser vurderet i de oversendte grundnotater herom.

Meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø' har ikke i sig selv lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser, idet der er tale om en meddelelse, men en fremadrettet udmøntning af de enkelte elementer af meddelelsen kan have det. En vurdering heraf præsenteres i det følgende:

Potentielle lovgivningsmæssige konsekvenser af meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø'

I dag har alle offentlige myndigheder, jf. Miljøbeskyttelsesloven § 6, pligt til at virke for lovens formål ved anlæg og drift af offentlige virksomheder samt ved indkøb og forbrug. Danmark har et cirkulære for miljøkrav i statens indkøb (1995) og et cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner (2005) for energieffektive indkøb i staten. Der er derudover indgået en aftale mellem KL og staten om kommunale indkøb af energieffektive produkter (2007). Regeringen ønsker en offensiv dansk indsats inden for de miljøvenlige indkøb. I regeringsgrundlaget for VK III fra november 2007 er det beskrevet, at alle relevante statslige indkøbsaftaler systematisk skal inddrage miljøkrav, samt at regeringen vil samarbejde med kommuner og regioner om at inddrage miljøkrav i indkøb i hele den offentlige sektor. Miljøministeren har i maj 2008 udsendt en plan for styrkelse af grønne indkøb i Danmark. Planen pålægger ikke kommuner og regioner konkrete målsætninger for deres niveau inden for miljøkrav ved indkøbet. Indsatsen for miljøvenlige indkøb bygger dermed på et frivilligt grundlag. EU's forslag vil udbygge den frivillige tilgang med mere overordnede politiske målsætninger. Meddelelsen lægger således op til,

at medlemslandene bør tilslutte sig forpligtende mål for offentlige miljøvenlige indkøb, når de konkrete kriterieforslag fremsættes. Danmark er blandt de 7 bedste performende EU lande inden for offentlige miljøvenlige indkøb. Forslaget har til formål at løfte de mindre gode landes niveau op på vores niveau. Det offentlige indkøb kan for en stor dels vedkommende formentlig leve op til kravene i forslaget, men inden for visse af produktområderne vil målet på 50 % formentlig kræve en skærpet indsats. Kommissionen gennemfører i øjeblikket en survey blandt danske offentlige indkøbere, hvilket i oktober 2008 forventes at resultere i en vurdering af, hvor langt Danmark er inden for de 10 foreslåede produktgrupper.

Potentielle statsfinansielle konsekvenser af meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø'

Der er tale om et frivilligt mål på 50%, som Kommissionen søger medlemslandenes politiske opbakning til. Implementeringen af et politisk vedtaget mål for offentlige miljøvenlige indkøb bør følge den samme strategi, som Miljøministeriet hidtil har arbejdet ud fra på dette område: Den frivillige vej. Således forudsætter en tilslutning fra dansk side, at regioner og kommuner ligeledes bakker op om målet byggende på en frivillig strategi.

Kommissionens intention er at løfte de øvrige lande op på det niveau, som blandt andet Danmark har for sine offentlige miljøvenlige indkøb. Kommissionen peger på, at indkøbet inden for flere af indsatsområderne ud fra totalomkostningsbetragtninger og levetidsbetragtninger ikke bliver dyrere.

En del af de foreslåede varegrupper vurderes ud fra en totalomkostningsbetragtning være udgiftsneutrale at stille miljøkrav for, især de energiforbrugende eller brændstofforbrugende produkter.

Produktområderne IT- udstyr, Beklædning, Møbler, Rengøring og Transport¹³ har Danmark arbejdet med gennem en årrække, og det vurderes, at den danske offentlige sektor er godt med her. Det er i midlertidigt vigtigt, at eventuelle miljømæssige minimumskrav afstemmes med teknologi- og markedsudviklingen og ikke sættes så højt, at de reducerer konkurrencen, hvilket vurderes at føre til dyrere miljøvenlige produkter. Inden for andre varegrupper kan det angiveligt blive vanskeligere at leve op til 50% målet. Umiddelbart er vurderingen, at især fødevarer, byggeri og certificeret elektricitet vil medføre meromkostninger for det offentliges indkøb. Dog afhængende af, hvad kriteriedokumenterne ender med at definere som et 'miljøvenligt indkøb'.

¹³ Hvad angår indkøb af transportydelser lægger Kommissionen op til, at der er tale om køb af busser og biler til kollektiv trafik samt offentlige tjenester, fx renovationskøretøjer. Produktområdet dækker ikke køb af tog/skinnebåren trafik.

For så vidt angår køb af certificeret elektricitet vurderes 50 %-målet at ville føre til unødige offentlige ekstraomkostninger til el. Såfremt det offentlige bindes til at købe 50 % el baseret på vedvarende energi (VE), vurderes det ikke at bringe VE-andelen på det samlede elforbrug over målsætningen fra Kommissionens klimapakke fra 2008. Dermed kan konsekvensen blive, at andelen af VE-el blandt andre elforbrugere vil blive reduceret med, hvad der svarer til det offentliges andel, og ikke at der produceres mere VE-el.

Det offentlige Danmark køber årligt ind for 140 milliarder. Det vurderes tentativt, at meddelelsens ti produktgrupper – hvor Danmark i dag angiveligt ikke lever helt op til 50 % målet - dækker omkring 40 milliarder af det offentliges indkøbsbudget. En overordnet vurdering er, at prisforskellen på de miljøvenlige og ikke-miljøvenlige produkter i gennemsnit er 5%, idet visse miljøvenlige produktgrupper ikke er væsentlig dyrere, mens andre er økonomisk tungere. Et studie¹⁴ fra Kommissionen udreder prisforskellen mellem miljøvenlige og ikke-miljøvenlige produkter og anfører, at der i nogle tilfælde er besparelser ved køb af de miljøvenlige produkter.

Kommissionen har fastsat 50 % målet på baggrund af niveauet for miljøvenlige indkøb i 'The Green 7' landene, hvilket inkluderer Danmark. Uden at kende det præcise produktspecifikke niveau for miljøvenlige indkøb i Danmark er et estimat, at Danmark i gennemsnit (når det nuværende niveau for miljøvenlige indkøb inden for alle 10 produktgrupper summeres) mangler 10 % for at nå målet. Det medfører, at de offentlige merudgifter ved en tvungen ordning vil blive 125 mio. kr. årligt over 2 år (frem til 2010) for den danske offentlige sektor. Herefter vil teknologiudvikling og prisudligning medføre, at tallet falder.

Uagtet at de skitserede tal angiveligt er worst case, så involverer det offentlige indkøb så væsentlige summer, at selv mindre prisforøgelser vil slå voldsomt ud på prisen.

For så vidt angår forslagets tilgang med faste målsætninger for offentlige miljøvenlige indkøb end de aktuelle frivillige danske krav, så vil disse inden for visse produktgrupper være forbundet med omkostninger.

Overfor kommuner og regioner kan det blive vanskeligt at implementere krav til, at f.eks. 50 % af alle udbudsprocedurer – i kontraktværdi og antal - skal være miljøvenlige, idet staten ikke i dag har overblik over antal af udbud mv. i kommuner og regioner. Samtidig har staten ikke et samlet overblik over, hvor meget den offentlige sektor indkøber for inden for hver af de 10 produktgrupper. Såfremt kravene bliver bindende, vil man

¹⁴ 'Study on cost/benefits of Green Public Procurement in Europe', by Öko-Institut and ICLEI for EC, July 2007

skulle indføre en målemetode samt et registreringssystem, der vil medføre administrative omkostninger.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen om handlingsplanen har i sig selv ingen samfundsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet, idet der er tale om en meddelelse.

Meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø' har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser, idet der er tale om en meddelelse, men en fremadrettet udmøntning af de enkelte elementer af handlingsplanen kan have det. Miljøstyrelsen har tidligere fået udarbejdet en analyse af de miljømæssige konsekvenser af øgede grønne indkøb (Miljøprojekt nr. 1218, 2008). Analysen viste, at inden for mange produktområder er der væsentlige energi- og miljømæssige effekter at hente, hvis det offentlige Danmark stiller systematiske miljøkrav ved det årlige indkøb på 140 milliarder kr.

Ift. de konkrete forslag, der følger meddelelsen, er de samfundsøkonomiske konsekvenser vurderet i de oversendte grundnotater herom.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen om handlingsplanen har i sig selv ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet, idet der er tale om en meddelelse.

Ift. de konkrete forslag, der følger meddelelsen, er administrative konsekvenser for erhvervslivet vurderet i de oversendte grundnotater herom.

Meddelelsen 'Offentlige indkøb for et bedre miljø' har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet, idet der er tale om en meddelelse, men en fremadrettet udmøntning af de enkelte elementer af meddelelsen kan have det. Eksistensen af ensartede kriterier for, hvad der er et miljøvenligt indkøb, vil kunne mindske den administrative byrde for de virksomheder, der skal levere til den offentlige sektor. I dag bliver de ofte præsenteret for meget forskelligartede miljøkriterier og ønsker til deres leverancer. Især virksomheder, der opererer i flere lande, kan få gavn af kriterierne. Med forslaget er det ambitionen, at hele den samlede offentlige sektor i EU skal indkøbe de miljømæssigt bedste produkter. Dette kan give danske producenter og leverandører en styrkeposition på baggrund af deres miljøvenlige produkter og et skub til en yderligere udvikling af dansk miljøteknologi og dermed styrke danske virksomheders konkurrenceevne. Forslaget kan dog have negative konsekvenser for indtjeningen i de virksomheder, der sælger produkter, som ikke lever op til de fælles kriterier for offentlige indkøb.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotater til Folketingets Europaudvalg den 1. september 2008 vedrørende henholdsvis den overordnede meddelelse, forslag til ændring af Direktivet om rammerne for fastlæggelse af krav til

miljøvenligt design af energiforbrugende produkter, forslag til ændring af Miljømærkningsforordningen, forslag til ændring af EMAS-forordningen samt meddelelse 'Offentlige indkøb for et bedre miljø'.

5. Forslag til Rådets forordning om en fællesskabsordning for kontrol med udførslen af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse, KOM(2006) 829 endelig af 18. december 2006

Revideret samlenotat

Resumé

Kommissionen fremsatte den 18. december 2006 forslag om ændring og omarbejdelse af Rådets forordning (EF) nr. 1334/2000 om en fællesskabsordning for kontrol med udførslen af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse (KOM(2006) 829 endelig). Forslaget vil erstatte og ophæve den gældende forordning.

Kommissionen baserer sit forslag på EF-traktatens artikel 133 om den fælles handelspolitik, hvilket medfører, at Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget har til formål at styrke og forbedre EU's ordning for kontrol med udførslen af produkter med dobbelt anvendelse ved at gøre fællesskabslovgivningen lettere forståelig og mere gennemsigtig. Herudover vil forslaget medvirke til at opfylde de krav til kontrol med produkter med dobbelt anvendelse, som er indeholdt i FN's Sikkerhedsråds resolution 1540 (2004) om ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben og disses fremføringsmidler.

Forslaget indeholder bl.a. indførelse af mulighed for kontrol med produkter i transit og kontrol med mæglervirksomhed (brokering). Herudover foreslås forskellige initiativer til forenkling og harmonisering af betingelserne for generelle tilladelser til udførsel af produkter med dobbelt anvendelse.

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser i forhold til gældende dansk ret.

Det forventes, at forslaget vil blive sat på dagsordenen for rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) i efteråret 2008 med henblik på politisk enighed.

1. Baggrund og indhold

Produkter med dobbelt anvendelse er civile produkter, der tillige kan anvendes til militære formål, herunder i visse tilfælde til fremstilling af masseødelæggelsesvåben (kemiske, biologiske eller nukleare våben) eller missiler til disses fremføring. Den eksisterende EU-forordning om kontrol med udførslen af produkter med dobbelt anvendelse (Forordning 1334/2000/EF) bidrager til at opfylde de forpligtelser, som medlemsstaterne har påtaget sig inden for rammerne af det internationale samarbejde om eksportkontrol eller som kontraherende parter til internationale traktater og aftaler om ikke-spredning.

I kølvandet på terrorangrebene i New York og Washington den 11. september 2001 blev den internationale opmærksomhed på risikoen for, at terrorister får adgang til masseødelæggelsesvåben skærpet.

I 2003 godkendte Det Europæiske Råd en handlingsplan mod spredning af masseødelæggelsesvåben. Handlingsplanen indeholder bl.a. en anbefaling om at gennemføre en peer review-proces af medlemsstaternes gennemførelse af forordningen om kontrol med udførslen af produkter med dobbelt anvendelse. Resultatet af peer review-processen, som blev gennemført i 2004, er en række anbefalinger, som vil styrke EU's eksportkontrollovgivning. Anbefalingerne har til formål at gøre EU's eksportkontrolordning mere effektiv og sikre en ensartet gennemførelse i hele fællesskabet samtidig med, at virksomhedernes administrative byrder i forbindelse med eksportkontrol mindskes. I april 2004 vedtog FN's Sikkerhedsråd resolution 1540 om ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben og disses fremføringsmidler. Resolutionen pålægger medlemsstaterne at gennemføre kontrolforanstaltninger, der hindrer spredning af masseødelæggelsesvåben og fremføringsmidler hertil.

Kommissionen fremsatte den 18. december 2006 forslag til Rådets forordning om en fællesskabsordning for kontrol med udførslen af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse, KOM(2006) 829 endelig af 18. december 2006. Forslaget er fremsat med hjemmel i EF-traktatens artikel 133 om den fælles handelspolitik, hvilket medfører, at Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget indeholder bestemmelser om:

1. Indførelse af mulighed for kontrol med produkter i transit, dvs. produkter, som indføres til og passerer gennem Fællesskabets toldområde med et bestemmelsessted uden for Fællesskabet. Efter forslaget vil de nationale toldmyndigheder midlertidigt kunne tilbageholde produkter med dobbelt anvendelse, som er i transit. Endvidere kan de kompetente myndigheder beslutte at tage produkterne i besiddelse, såfremt der er en rimelig begrundet mistanke om, at de pågældende produkter er eller kan være bestemt til ulovlig spredning eller anslag mod den internationale sikkerhed.
2. Indførelse af krav om tilladelse til ydelse af mæglervirksomhed (brokering) i forbindelse med produkter med dobbelt anvendelse, hvis de pågældende produkter er eller kan være bestemt til anvendelse i forbindelse med masseødelæggelsesvåben eller disses fremføringsmidler. Ved mæglingsvirksomhed forstås forhandlinger eller formidling af transaktioner, som tager sigte på køb, salg eller levering af produkter med dobbelt anvendelse fra et tredjeland til et andet tredjeland, eller køb, salg eller levering af sådanne produkter fra et tredjeland til et andet tredjeland.

3. Harmonisering og forenkling af betingelserne for og administration af tilladelser til udførsel af produkter med dobbelt anvendelse.
4. Indførelse af en udvalgsprocedure for ændring af forordningens bilag I (kontrollisten). Kontrollisten beskriver de produkter og teknologier, der er underlagt eksportkontrol, og som kun må eksporteres fra Fællesskabet med tilladelse fra de relevante nationale myndigheder.
5. Initiativer til øget EU-koordinering i forbindelse med det internationale samarbejde om eksportkontrol.
6. Beføjelser for Kommissionen til at handle med tredjelande om gensidig anerkendelse af kontrol for udførsel af produkter med dobbelt anvendelse.
7. Bestemmelser om, at medlemslandene er forpligtede til at indføre strafferetlige sanktioner for overtrædelse af forordningen, fx ved forsætlig udførsel af produkter, der er bestemt til anvendelse i forbindelse med et ulovligt program for masseødelæggelsesvåben eller disses fremføringsmidler.

Den reviderede forordning træder i kraft 90 dage efter offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende.

Formandskabet kompromisforslag

Det franske formandskab har udarbejdet et forslag til kompromistekst af 20. juni 2008 - Rådet (11001/08). Forslaget indeholder primært følgende ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag:

Transit

I forhold til Kommissionens oprindelige forslag foreslås, at de kompetente myndigheder i medlemsstaterne kan forbyde transit af produkter på EU's kontrolliste, hvis de pågældende produkter er eller kan være bestemt til anvendelse i forbindelse med masseødelæggelsesvåben eller disses fremføringsmidler. For at afgøre om transitten skal forbydes, kan medlemsstaten – i enkelte sager - kræve forudgående tilladelse til transit. Medlemsstaten kan endvidere på nationalt plan udvide bestemmelsen til også at omfatte produkter, som ikke er opført på EU's kontrolliste, når disse vurderes at være bestemt til anvendelse i forbindelse med masseødelæggelsesvåben.

Mæglervirksomhed (Brokering)

I kompromisforslaget foreslås det præciseret, at mæglervirksomhed ikke omfatter transport, finansiel service, forsikrings- eller genforsikringsservice samt reklame eller andre salgsfremmende foranstaltninger. Endvidere foreslås, at en medlemsstat kan udvide bestemmelsen til også at omfatte produkter, der ikke fremgår af EU's kontrolliste, når disse vurderes at være bestemt til anvendelse i forbindelse med masseødelæggelsesvåben.

Indførelse af udvalgsprocedure for ændring af forordningens bilag I (Kontrollisten)

Indførelse af en udvalgsprocedure er udtaget af kompromisforslaget, da der ikke har været opbakning til dette forslag blandt medlemslandene.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres i sager, der er hjemlet i EF-traktatens artikel 133 om den fælles handelspolitik.

3. Nærhedsprincippet

Forslaget falder ind under Fællesskabets enekompetence. Nærhedsprincippet finder derfor ikke anvendelse.

4. Gældende dansk ret

Lov om anvendelsen af visse af De Europæiske Fællesskabers retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 474 af 14. juni 2005. Loven giver hjemmel til at fastsætte bestemmelser, der er nødvendige for anvendelsen af forordninger efter traktatens artikel 133 om ind- og udførsel.

Hjemlen til at fastsætte supplerende bestemmelser i forhold til Rådets forordning 1334/2000/EF er udmøntet via bekendtgørelse nr. 475 af 14. juni 2006 (Bekendtgørelse om kontrol med udførslen af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse ("dual-use") og kontrol med ydelse af teknisk bistand).

5. Høring

Forslaget blev sendt i bred høring med frist den 13. februar 2007 hos følgende erhvervsorganisationer: Dansk Erhverv, Fødevarebranchens netværk, NTL – Netværket Tekniske Leverandører, Dansk Industri, Danmarks Rederiforening og IDA (Ingeniørforeningen i Danmark). Der fremkom ingen bemærkninger til forslaget. **Handelspolitisk Specialudvalg blev hørt over forslaget den 15. februar 2007 med svarfrist den 1. marts 2007.**

Formandskabets kompromisforslag har været sendt i supplerende skriftlig høring blandt de ovennævnte erhvervsorganisationer med svarfrist den 1. august 2008 samt i Handelspolitisk Specialudvalg den 12. august 2008 med svarfrist 18. august 2008.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Erhverv, Dansk Industri, IDA og Danmarks Rederiforening. Dansk Erhverv, Dansk Industri og IDA oplyser, at de ikke har bemærkninger til kompromisforslaget. Danmarks Rederiforening anfører, at man er forbeholden overfor, at der indføres bestemmelser om kontrol med produkter i transit gennem Fællesskabets toldområde, idet disse findes at stride mod FN's Havretskonvention og formentlig vil være vanskelige at håndhæve i praksis.

6. Andre landes holdninger

Der er generel opbakning i Rådsarbejdsgruppen til formandskabets kompromisforslag. **Samtlige medlemslande støtter således, at der indføres bestemmelser om transit og mæglervirksomhed (brokering) for at opfylde visse af forpligtelserne i FN's Sikkerhedsrådsresolution 1540.**

7. Foreløbig dansk holdning

Formandskabets kompromisforslag ligger i forlængelse af dansk politik på eksportkontrolområdet. Ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben og disse fremføringsmidler er en dansk mærkesag. Af regeringens redegørelse om indsatsen mod terrorisme fra 2008 fremgår således, at regeringen vil arbejde for effektive tiltag, der skal hindre terrorister i at få adgang til masseødelæggelsesvåben, bl.a. gennem eksportkontrol.

Regeringen støtter kompromisforslaget, herunder at der indføres bestemmelser om kontrol med transit og mæglervirksomhed (brokering), da forslaget hermed opfylder visse af de forpligtelser, som FN's medlemsstater har påtaget sig i henhold til Sikkerhedsrådsresolution 1540 (2004).

Regeringen arbejder endvidere for at præcisere bestemmelserne vedrørende transit og mæglervirksomhed, således at der sikres forudsigelighed og gennemsigtighed i reglerne for transportsektoren.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Forslaget kræver ikke lovændring. **Der vil dog være behov for at foretage visse ændringer i Bekendtgørelse nr. 475 af 14. juni 2006 om kontrol med udførslen af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse ("dual-use") og kontrol med ydelse af teknisk bistand.**

Forslaget vurderes ikke at have statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kompromisforslaget skønnes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Kompromisforslaget indeholder forskellige harmoniseringstiltag for medlemsstaternes udstedelse af tilladelser. Forslaget indeholder en enkelt mindre administrativ forenkling for erhvervslivet. Omvendt vurderes kompromisforslaget at medføre mindre administrative byrder for så vidt angår bestemmelserne om kontrol med transit og mæglervirksomhed.

11. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Foreløbigt nærhedsnotat er fremsendt til Folketingets Europaudvalg

den 7. februar 2007, og grundnotat er fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 12. februar 2007. Notaterne er sendt i kopi til Folketingets Erhvervsudvalg.

6. Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation, KOM (2008) 133

Revideret notat

Resumé

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Meddelelsen er udarbejdet på opfordring fra Rådet og Europa-Parlamentet. Meddelelsen har til hensigt at fremme standarders bidrag til en række prioriterede innovationstiltag (fx lead market initiativet), og der peges i den forbindelse på ni vigtige indsatsområder for EU's standardiseringspolitik.

Rådet støtter generelt Kommissionens meddelelse.

1. Baggrund og indhold

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Kommissionens meddelelse om hvordan standardisering kan bidrage til innovation i EU, (KOM(2008) 133 endelig).

Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet har tidligere peget på standardisering som et vigtigt redskab til at fremme innovation. Rådet (konkurrenceevne) opfordrede i sine konklusioner fra samlingen den 4. december 2006 Kommissionen til at fremsætte forslag med henblik på at reformere og strømline standardiseringssystemet. Meddelelsen om, "Hvordan standardisering kan bidrage til innovation i EU", er Kommissionens reaktion på denne opfordring.

Kommissionen anfører i meddelelsen, at innovation er et nøgleredskab, når det drejer sig om at imødegå de udfordringer, EU står over for. Det drejer sig om de kortere markedszykler, teknologikonvergens og udviklingen i retning af globale markeder. Samtidig vokser den internationale konkurrence om fastsættelse af standarder fra de nye økonomiske magters side. Standardiseringen skal tilpasse sig disse ændrede forhold, samtidig med at dens rolle som støtte for innovation og konkurrenceevne skal styrkes. En dynamisk og stærk standardisering kan sikre, at innovationer hurtigere kommer ind på både indenlandske og globale markeder.

Kommissionen påpeger, at standardisering kan bidrage til fire prioriterede innovationstiltag på EU niveau. Det drejer sig om;

1. *En bæredygtig industripolitik:* Formålet er at forbedre produkters, processers og tjenesteydelsers energi- og ressourceeffektivitet samt den europæiske industris konkurrenceevne. Kommissionen vil igangsætte udvikling af standarder til støtte for bl.a. direktiv 2005/32/EF vedrørende design af energiforbrugende produkter, måling af drivhusgasemissioner m.v.

2. *"Lead markets"*: Kommissionens lead market initiativ, der blev lanceret i januar 2008, har til formål at støtte fremkomsten af innovative markeder gennem en nøje koordinering af innovationspolitiske instrumenter, herunder standardisering. Kommissionen vil tage initiativ til, at der udvikles standarder på de områder, der fremhæves i lead market initiativet (fx e-sundhed, bæredygtigt byggeri og vedvarende energi).
3. *Offentlige udbud*: En hensigtsmæssig anvendelse af standarder i offentlige udbud kan fremme innovation og samtidig give myndighederne de nødvendige redskaber til at udføre deres opgaver. Kommissionen vil bl.a. fremme anvendelsen af retningslinjer og god praksis hos europæiske myndigheder for at styrke innovation gennem offentlige udbud.
4. *Integrering af IKT i industri og blandt offentlige myndigheder*: Der er gode muligheder for at forbedre den europæiske økonomis konkurrencestilling gennem en mere effektiv anvendelse af IKT-værktøjer, og standarder er væsentlige for at udnytte disse muligheder.

Med henblik på at fremme standarders bidrag til de ovennævnte prioriterede innovationstiltag peges i meddelelsen på ni vigtige indsatsområder for EU's standardiseringspolitik;

1. Bekræftelse af vigtigheden af markedsbaseret standardisering og frivillig anvendelse af standarder.
2. Erkendelse af både formelle og uformelle standarders betydning for innovation.
3. Fokusering på udviklingen af standarder til det globale marked.
4. Fremme integration af ny viden i standarder.
5. Lette adgangen til standardisering for alle interessenter, især SMV'er, men også forbrugere og forskere.
6. Håndtering af hindringer for effektiv anvendelse af standarder fx standarders kompleksitet.
7. Behørig hensyntagen til samspillet mellem intellektuelle ejendomsrettigheder og standardisering.
8. Forsatte reformbestræbelser i de europæiske standardiseringsorganisationer med henblik på øget effektivitet og inddragelse af interessenter.

9. Oprettelse af en ekspertgruppe med henblik på at indkredse europæisk standardiserings rækkevidde og rolle fremover.

Kommissionen vil på baggrund af relevante EU-initiativer og -dialoger drøfte med medlemsstaterne, industrien, standardiseringsorganisationerne og andre relevante interessenter, hvordan man bedst opfylder de mål, der fremgår af meddelelsen.

Det franske formandskab har udarbejdet udkast til rådskonklusioner, der forventes vedtaget på rådsmøde (konkurrenceevne) den 25.-26. september 2008.

Udkastet fremhæver meddelelsens fokus på, at europæisk standardisering fortsat skal være markedsdrevet, at europæisk standardisering skal tage højde for globaliseringen og den internationale kontekst, samt at SMV'ers deltagelse i europæisk standardisering skal fremmes.

I udkastet til rådskonklusioner opfordres de europæiske og nationale standardiseringsorganisationer endvidere til at analysere deres forretningsmodel med henblik på at fremme deltagelse i standardiseringsprocessen og reducere omkostninger ved anvendelse af standarder. Derudover understreges det, at effektivisering af standardiseringsprocesserne og et tættere samarbejde med uformelle konsortier ikke må ske på bekostning af principper om kvalitet, transparens og konsensus blandt alle interessenter.

Endelig fremhæver udkastet til konklusioner, at standardisering kan være med til at fremme innovation på tjenesteydelsesområdet, samt at standarder kan understøtte den netop vedtagne Indre Markedspakke på vareområdet.

2. Europa-Parlamentets holdning

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Meddelelsen er oversendt til Europa-Parlamentet, men der foreligger ingen udtalelse.

3. Nærhedsprincippet

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Meddelelsen vurderes ikke at berøre nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Meddelelsen berører ikke i sig selv gældende dansk ret.

5. Høring

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Meddelelsen blev sendt i høring i Specialudvalget for konkurrenceevne og vækst den 25. marts 2008 med høringsfrist den 8. april 2008.

Der er modtaget høringsvar fra Dansk Standard, Dansk Industri, Forbrugerrådet, Dansk Metal, Dansk Erhverv, Danske Maritime, Finansministeriet og IT- og Telestyrelsen. Akademikernes Centralorganisation har meddelt, at man ikke har bemærkninger til meddelelsen.

Dansk Standard er enig i det overordnede mål i meddelelsen om at give standardisering en større rolle som støtte for innovation. Der udtrykkes stor interesse for de prioriterede innovationstiltag i meddelelsen.

Dansk Standard finder det dog bekymrende, at meddelelsen lægger op til at udfordre standardiseringsorganisationernes forretningsmodel, herunder foreslår at standarder skal være gratis, uden at forholde sig til implikationerne heraf. Meddelelsens fokus på prisfastsættelse er med til at fjerne fokus fra de øvrige ellers positive elementer i meddelelsen.

Dansk Standard bemærker, at det ville være mere ambitiøst, hvis meddelelsen var ledsaget af yderligere finansiering, så der var midler bag visionen om at give standardisering en større rolle i forhold til innovation.

Dansk Industri (DI) er enig i, at standardisering er et vigtigt redskab til vidensspredning og innovation, hvorfor det er positivt, at meddelelsen kobler standardisering til nye politiske områder.

DI påpeger, at der i udarbejdelse af strategier bør skelnes mellem forskellige typer standarder, herunder virksomhedsdrevne standarder og formelle standarder. Formelle standarder bør sikres bred konsensus og transparens, hvilket tager længere tid end fx de såkaldte ”New Deliveries”.

Endvidere påpeger DI, at der typisk er modsætninger mellem princippet om bred deltagelse i standardiseringsarbejdet og ønsket om hurtigere processer. DI mener ikke, at der skal afsættes midler til deltagelse af NGO’er på europæisk plan, da disse allerede er repræsenteret nationalt.

Forbrugerrådet glæder sig over, at Kommissionen ønsker en redegørelse for, hvordan standardisering bidrager til innovation. Man finder det positivt, at der foreslås en standard for offentlige udbud. Desuden støttes forslaget om at give gratis adgang til resumeer af alle standarder.

Forbrugerrådet påpeger samtidigt, at standardisering ikke altid giver tilstrækkelig forbrugerbeskyttelse. Man er derfor bekymret over, at den nye metode, som gør brug af standardisering, skal være skabelon for fremtidig produktlovgivning.

Forbrugerrådet er bekymret over den øgede anvendelse af mindre formelle standardiseringsprocesser, som gør det sværere for forbrugerne at få indflydelse. Samtidig ønskes en reform af de europæiske standardiseringsorganisationer med henblik på at øge forbrugernes indflydelse.

Dansk Metal tilslutter sig, at standardisering har stor betydning for innovation og konkurrenceevne. Man kan derfor støtte anbefalingerne om at øge effektiviteten af standardiseringsarbejdet. I den forbindelse påpeges det, at hensyn til videnspredning (SMV-inddragelse) ikke altid trækker i samme retning som hensynet til standardernes kvalitet.

Dansk Metal fremhæver, at der er behov for løbende afklaring af balancen mellem offentlig og privat finansiering af standardisering. Det påpeges, at den faldende interesse for deltagelse i standardiseringsarbejdet på sigt kan udgøre en trussel mod standardernes kvalitet.

Dansk Erhverv finder, at meddelelsens indhold og opbygning i store træk er fornuftig. Fokuseringen af EU's standardiseringspolitik på innovation kan i almindelighed støttes.

Dansk Erhverv mener dog, at rollen for standarder på tjenesteydelsesområdet er totalt underspillet i meddelelsen. De prioriterede tiltag er således forankret i en industri-tankegang og for enøjet beskrevet.

Dansk Erhverv mener derfor, at Danmark bør arbejde for, at Kommissionens meddelelse bliver suppleret med et stærkt signal om betydningen af servicesektoren.

Danske Maritime påpeger, at den europæiske standardiseringspolitik bør være sammenhængende og fremmende for udvikling af internationale standarder. Der ønskes på de EU-regulerede områder en mere fast håndhævelse af forbud mod nationale standarder.

6. Andre landes holdninger

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Meddelelsen har været diskuteret i Rådets arbejdsgruppe om teknisk harmonisering med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner på rådsmøde (konkurrenceevne) den 25.-26. september 2008.

Det franske formandskab har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner, som der er bred opbakning til blandt medlemslandene.

7. Foreløbig dansk holdning

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Regeringen er overordnet positiv over for meddelelsen. Det er vigtigt, at standardisering anvendes offensivt som et instrument til at fremme innovation og konkurrenceevne. I Danmark er der af samme grund udarbejdet en national standardiseringsstrategi, som i 2008 følges op af en handlingsplan for en mere vækstorienteret standardiseringsindsats.

Meddelelsen har en sådan overordnet karakter, at det ikke er muligt at tage konkret stilling til de enkelte initiativer i meddelelsen. I flere tilfælde

vil den danske stillingtagen bero på de konkrete juridiske og finansielle implikationer af forslaget.

Som udgangspunkt er regeringen kritisk indstillet overfor forslaget om, at EU-mandaterede standarder skal gøres frit tilgængelige for alle. Den tilsigtede effekt om at øge SMV'ernes anvendelse af standarder vurderes ikke at stå mål med omkostningerne. Dette skal særligt ses i lyset af, at en standard typisk koster omkring 500 kr. Forslaget vil kunne få betydelige konsekvenser for Dansk Standards forretningsmodel. Salget af standarder udgør således en væsentlig del af Dansk Standards omsætning. Hvis Dansk Standard selv skal afholde udgifterne, vil konsekvensen blive højere priser for deltagelse i standardiseringsudvalg. Derved bliver det endnu sværere for særligt SMV'erne at deltage i udarbejdelsen af standarder. Alternativt skal de ekstra udgifter afholdes af offentlige midler. En endelig stillingtagen til dette forslag vil derfor i høj grad afhænge af, hvordan forslaget skal finansieres.

Regeringen vil arbejde for, at der i forbindelse med meddelelsen sendes et signal om, at standardisering også har stor betydning på tjenesteydelsesområdet. Regeringen finder det vigtigt, at forbrugerne og andre interesseorganisationer inddrages i standardiseringsarbejdet. Derfor afsættes der midler i Økonomi- og Erhvervsministeriets resultatkontrakt med Dansk Standard til finansiering af disse organisationers deltagelse i arbejdet.

Udkastet til rådskonklusioner fremhæver relevante aspekter af Kommissionens meddelelse og indeholder endvidere på dansk foranledning en reference til standardisering på tjenesteydelsesområdet. Derudover indeholder udkastet til rådskonklusioner blot en opfordring til standardiseringsorganisationerne om at overveje deres forretningsmodel. Der udtrykkes således ikke støtte til, at direktiv bestemte standarder skal være gratis. Endelig understreges vigtigheden af, at alle interessenter inddrages i standardiseringsarbejdet.

Regeringen støtter det foreliggende udkast til rådskonklusioner.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Sagen har ingen konsekvenser for gældende dansk ret eller direkte statsfinansielle konsekvenser. De statsfinansielle konsekvenser vil afhænge af den konkrete udmøntning af handlingspunkterne foreslået i meddelelsen.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Sagen har ingen direkte samfundsøkonomiske konsekvenser. De samfundsøkonomiske konsekvenser vil afhænge af den konkrete udmøntning af handlingspunkterne foreslået i meddelelsen.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Meddelelsen har ingen direkte administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Meddelelsen om standardisering i forbindelse med innovation

Kommissionens meddelelse har været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 29. maj 2008.